

PISSARRA

Revista d'ensenyament de les Illes núm. 82 juny-juliol 96

V CONGRÉS DE L'STEI

LA FORÇA DE L'ENSENYAMENT CONSTRUÏM L'ALTERNATIVA

Sindicat Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI) Cl. Vinyassa, 14. Ciutat de Mallorca. Tel. 460888

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyament de les Illes Balears.

Preu 350 pts.

EDITA: STEI

Sindicat de Treballadors de
l'Ensenyament de les Illes.

Carrer de la Vinyassa, 14 07005 Palma
Tf.(971) 46 08 88 Fax.(971) 77 12 00

DIRECCIÓ:

Pere Polo Fernández

COORDINACIÓ:

Joan M. Mas Adrover

CONSELL DE REDACCIÓ:

Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santaner Pons
Tomàs Martínez Miró
Sebastià Serra i Juan

COL·LABORADORS:

Ramon Bassa, Joan Crespí,
Joana M Font, Vicenç Garcia,
Bernat Joan, Charo Martín,
Joan M Mas, Margalida Munar,
Miquel F Oliver, Ferran Pastor,
Pere Polo, Antònia Santandreu,
Neus Santaner, Associació Pitiüsa
per a la Renavació Pedagògica,
Consell d'Illa del MRPM,
Secretariat Escola d'Estiu

MAQUETACIÓ i COMPOSICIÓ:

Tino Franco González

IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en Mitjans Didàctics

PUBLICITAT:

Vinyassa, 14 Palma. Tf: 460888

Els articles publicats en aquesta revista
expressen únicament l'opinió dels seus
autors

Dip. Legal: PM 533/79 ISSN:1133-052X

Índex

Editorial	3
Crònica del V Congrés	4
Jornada d'obertura del V Congrés	6
Comunicats i intervencions	7
Resolucions	13
III Trobada d'STEs	16
25a Escola d'Estiu	18
L'Escola d'Estiu vista pels seus protagonistes	19
Escola d'Estiu a Menorca. Compromís de renovació	20
Escola d'Estiu d'Eivissa i Formentera	22
L'Escola d'Estiu que vaig viure	25
Què és l'Escola d'Estiu? Què voldria ser?	26
L'Escola d'Estiu al I Congrés de Renovació Pedagògica	28
Vint-i-cinc Escoles d'Estiu de Mallorca	30
Repercussions de l'ajust estructural en el personal de l'educació	34
Algunes reflexions sobre l'educació	37
L'educació de la població desarrelada	39
Avaluació acadèmica dels educadors/es populars a El Salvador	42
Regulació de l'ocupació i trasllats col·lectius	45
Dotzena trobada d'Escoles Mallorquines	46
Una setmana per la llengua	47
Entrevista a Rafael Cuello	48
Oposicions: tribunals, places i política lingüística	50

Editorial

“LA FORÇA DE L'ENSENYAMENT. CONSTRUÏM L'ALTERNATIVA”

Els propassats dies 10 i 11 de maig celebràrem el V Congrés de l' STEI on vàrem debatre les ponències: “*Model sindical*” i “*La política i l'acció sindical davant les transferències*”

Des de la legalització de les organitzacions sindicals i polítiques (l'any 1997), l' STEI s'ha convertit en la força sindical més representativa de l'ensenyament de les Illes. Avui, 19 anys després, podem reafirmar que som la la força sindical de l'ensenyament (tant públic com privat). Ja en el seu I Congrés (desembre de 1978), l' STEI va definir els seus trets com a organització sindical: autònoma, de classe, unitària, assembleària, reivindicativa, sociopolítica i confederal. Aquests trets han esdevingut identificadors de la nostra praxi sindical al llarg de les nombroses lluites i reivindicacions en defensa dels interessos dels treballadors i treballadores de l'ensenyament i d'un model d'escola pública adequada als trets específics culturals, lingüístics, socials i econòmics de la nostra comunitat.

La validesa del nostre model sindical, basada en la confiança que hi ha dipositat al llarg d'aquests 19 anys el conjunt de treballadors i treballadores de l'ensenyament, ens ha mogut a plantejar la proposta d'obrir el nostre sindicat a altres sectors laborals en la perspectiva d'enfortir una pràctica sindical que fa de la participació i la consulta l'eix de la seva actuació. En aquest sentit, cal destacar la presència al congrés d'uns convidats especials, els representants de la Intersindical Canària, de la Confederació Intersindical Galega, així com de l' STEPV-Intersindical Valenciana.

Des de l'autonomia i la sobirania de cada organització, nosaltres seguim apostant per la lluita unitària, sense hegemonies, del moviment sindical per a la defensa

de l'Estat del Benestar, dels serveis públics i dels drets socials, econòmics i laborals dels assalariats.

L'actual conjuntura política, plasmada en el pacte del PP amb les forces nacionalistes conservadores, pot significar un atac a l'ensenyament considerat com un servei públic de qualitat, una major reducció de les despeses socials, un aprofundiment en la reforma laboral...

A la ponència de “*Política i acció sindical davant les transferències*” nosaltres seguim reclamant el dret de la nostra comunitat a autogovernar-se i a gaudir del major sostre competencial, comparable almenys al de les autonomies de l'article 151.

Exigim l'acceleració del procés de transferència educativa: la dotació econòmica correcta en el traspàs de la UIB i la determinació d'un calendari concret en el traspàs de la resta del sistema educatiu.

Proposam la creació del Consell Escolar de la Comunitat Autònoma, la constitució de la Mesa Educativa Autònoma per negociar l'aplicació de la Reforma, les condicions laborals i el disseny d'una política educativa adaptada als nostres trets culturals i lingüístics.

Propugnam un marc descentralitzat en la negociació col·lectiva: Conveni autòmic a l'ensenyament privat, i, mentre arriben les competències, una major capacitat de gestió a la Direcció Provincial del MEC.

En el període comprès entre 1993 i 1996, l' STEI ha criticat la política educativa caracteritzada per l'aplicació de la Reforma Educativa amb retalls pressupostaris, sense una llei de finançament, així com la imposició de mesures sense negociació real per part del govern central.

L' STEI, que defensa l'aplicació progressista de la LOGSE, denuncia fets tan greus com el disseny d'un Mapa Escolar sense una veritable negociació, ni la suficient in-

formació a la Comunitat Educativa, la imposició d'unes plantilles i d'una ordre d'adscripció al 1r cicle d'ESO.

Ens hem oposat, i ho seguirem fent, a l'aprofundiment de la Reforma Laboral. No es pot fer una política de convergència europea fonamentada en els retalls dels drets dels treballadors i treballadores, en l'atac a l'Estat del Benestar i als serveis públics com l'ensenyament i la sanitat.

Sempre que hi hagi voluntat política d'enteniment, tant per part del govern central com de l'autonòmic, nosaltres apostarem pel diàleg. Si no és així, caldrà la mobilització i la confrontació.

Aquesta serà la línia d'actuació que guiarà l'acció de la Comissió Executiva i del Consell Plenari, elegits al nostre V Congrés.

Coincidint amb la celebració del V Congrés, ha tingut lloc la III Trobada d' STEs dels Països Catalans (l' STEI, l' STEPV-Intersindical Valenciana i STEs-Catalunya). Pensam que cal enfortir els lligams que ens agermanen amb el País Valencià i el Principat, de cara a un futur més ric, econòmicament i socialment més cohesionat i institucionalment més coordinat. Sense oblidar, naturalment, els avantatges que aquesta relació ha de tenir per a la supervivència cultural d'una àrea lingüística més coordinada. D'aquesta trobada en varen sortir una sèrie de propostes a les tres administracions autonòmiques sobre: l'intercanvi de professors i alumnes; l'elaboració de material curricular propi; la presentació conjunta de demandes a l'Administració estatal; la creació de departaments de llengua i cultura catalanes a les universitats estatals i europees, i la demanda de mesures efectives per part de la Generalitat Valenciana que reforcin institucionalment la unitat de la llengua valenciana. □

Crònica del V Congrés

Ciutat de Mallorca, 10 i 11 de maig

Vicenç Garcia i Fuster

Fotos: Pere Carmona i Damians

En l'incomparable marc de la badia de Palma, a la Sala Albéniz de l'Auditori mallorquí, tingué lloc, els propassats dies 10 i 11 de maig, el V Congrés de l' STEI.

Eren les sis i mitja del capvespre i el sol tocava suaument els finestrals de la sala. Tot estava a punt perquè el Secretari General, Pere Polo, dirigís una salutació als presents: delegats i delegades, participants i personalitats convidades a l'acte d'inauguració.

Benvolgudes companyes, benvolguts companys... S'havia donat el "sus", però el Congrés havia començat molts mesos abans.

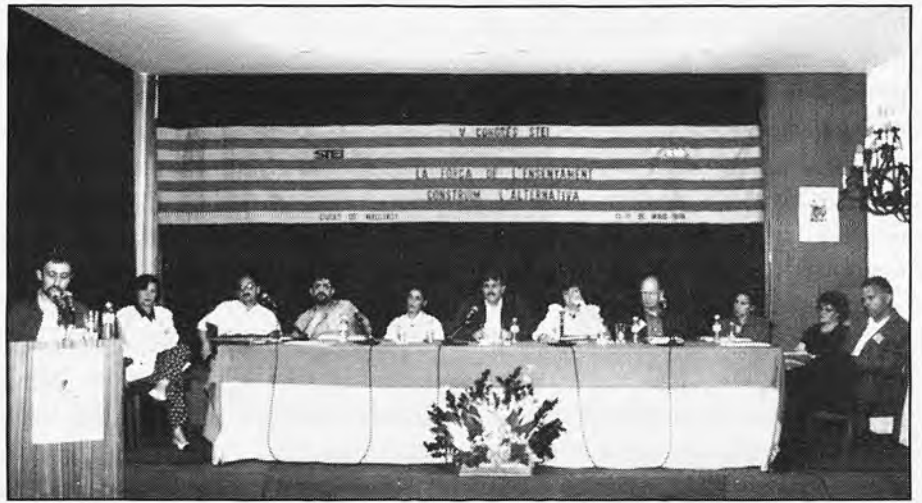
Va ser el Consell Plenari, reunit el 16 de gener, el que va decidir la seva celebració. Es van designar, en aquesta mateixa

reunió, uns grups de treball que elaborarien les ponències.

A cada una de les illes es celebraren assemblees precongressuals durant el mes d'abril per debatre i esmenar les ponències, que s'havien distribuït a l'afiliació, i s'elegiren els delegats i delegades que, amb els membres del Consell Plenari, havien de constituir el Plenari del Congrés, òrgan que debat i aprova, si s'escau, les ponències i resolucions i elegix la Comissió Executiva i el Consell Plenari.

Després de la salutació, prengueren la paraula els convidats, entre els que es trobaven la Confederació d' STEs, la Intersindical Canària i la Confederació Intersindical Galega i els sindicats germans de Catalunya (STEC) i del País Valencià (STPV).

Va ser la Senadora per Eivissa i Formentera, Pilar Costa Serra, la que arrencà

La mesa del Congrés.

Convidats a l'acte d'obertura del Congrés.

Delegats i delegades en una de les votacions.

els aplaudiments més forts durant el torn d'intervencions. Recordem que el pacte entre les forces d'esquerra a les Pitiüses ha donat com a fruit la pèrdua de l'escó del PP a la cambra alta de l'estat espanyol.

Un petit refrigeri trencà la solemnitat de l'acte d'obertura. Les converses i les rialles suraven en una atmosfera distesa i optimista.

Una vegada represa la tasca, Tomàs Martínez, en nom de la Comissió Executiva sortint, llegí l'informe que feia balanç

*Tertúlia
durant
un descans*

*Reunió
de treball*

de l'activitat sindical d'ençà del darrer congrés.

Així, la Comissió Executiva s'acomia-dava després de tres anys de feina i es constituïa la Mesa del Congrés.

A partir de les nou i mitja del dissabte, es van debatre, en sessió plenària, les ponències presentades. A la primera, la de Model Sindical, es va analitzar la validesa del nostre model sindical: autònom, assembleari i democràtic, unitari i reivindicatiu, i es van posar les bases per a l'obertura del sindicat a altres sectors. A la segona, la d'Acció Sindical davant les transferències educatives, es reclamà la immediata assumpció de les competències en educació, així com l'impuls de polítiques actives en favor de la nostra llengua i cultura i la millora qualitativa de l'ensenyament i de les condicions laborals dels seus treballadors i treballadores.

Finalitzat el debat, sempre fructífer, es passà a la votació de les ponències, les quals

foren aprovades unànimament. També s'aprovaren resolucions sobre Jornada, Universitat, condicions de treball a l'ensenyament privat, Mapa Escolar...

En el marc del Congrés es dugueren a terme unes jornades sobre normalització lin-

güística de l'àmbit dels Països Catalans, analitzant la situació cultural i lingüística tant a l'ensenyament com a la societat i reafirmant la unitat de la llengua catalana.

Només restava l'elecció de la nova Comissió Executiva i del Consell Plenari.

La Internacional, himne de totes les treballadores i treballadors, posava punt i final al V Congrés.

I entre estrofa i estrofa vaig recordar les paraules que l'amic Carlos M. López, president de la FOMCA, va pronunciar al congrés que la Confederació d'STEs va celebrar a Platja d'Aro. Amb les mans entrelaçades, primer, i amb els dos punys tancats a l'aire, després, digué: unitat i lluita.

I ara, de debó, ens caldran més que mai. □

Amb el cant de la Balanguera va concloure el Congrés.

JORNADA D'OBERTURA DEL V CONGRÉS

Joan M Mas

Fotos: Pere Carmona i Damians

Salutació

«Avui, dia 10 de maig, celebrem el nostre V Congrés. Al llarg dels 19 anys de la nostra "curta", però densa història, hem lluitat, reivindicat, proposat alternatives educatives, culturals i laborals en defensa d'un ensenyament al servei del nostre poble, la nostra llengua i la nostra cultura.

L'assumpció de les competències educatives en la perspectiva del màxim autogovern per a la nostra comunitat ha estat un eix central de les nostres propostes i reivindicacions. No podem esperar més les competències educatives: cal la transferència immediata i ben dotada de la Universitat de les Illes, així com de la resta del Sistema Educatiu.

Reclamam una decidida política lingüística que afavoreixi l'ensenyament en català al si del nostre sistema educatiu i que generi dins el teixit social una consciència positiva de la nostra llengua i cultura. Pensam que és una condició necessària, encara que no suficient.

Reclamam, també, una política educativa que no ataqüi els avanços de l'ensenyament públic, de qualitat. Per això, seguirem reivindicant l'aplicació progressista de la Reforma Educativa (Llei de Finançament de la LOGSE, negociació global de l'aplicació de la Reforma)

L'educació com a servei públic és un factor fonamental de l'Estat del Benestar. No es poden aplicar criteris de "mercat" a l'ensenyament. L'escola (el sistema educatiu) és una peça en la composició de les desigualtats socials i econòmiques.

Pere Polo, Secretari General.

No ens estendrem més en aquestes consideracions. L'STEI concep el sindicalisme com un projecte en defensa dels interessos dels treballadors i treballadores, així com la millora de la qualitat de vida de les capes populars.

L'STEI és la primera força sindical de l'ensenyament, i dins el moviment sindical

no vol representar més que això, però tampoc manco. No consideram democràtic que els recursos públics destinats a la Formació dels treballadors i treballadores estigui quasi monopolitzat per les Patronals i els sindicats "més representatius".

Celebram el nostre V Congrés amb l'objectiu d'enfortir el model sindical que fa de la participació i la consulta als treballadors i treballadores l'eix fonamental de la seva pràctica sindical.

Des del respecte a l'autonomia i sobirania de cada organització sindical, nosaltres apostam per la lluita unitària davant les polítiques econòmiques, socials i educatives que puguin atemptar contra l'Estat del Benestar.

Per concloure aquest breu parlament, voldria recordar que l'STEI, abans de les eleccions del 3 de març, va dirigir a tots els Partits Polítics de les Illes un Decàleg on es resumeixen les principals reivindicacions i propostes que consideram imprescindibles per al

desenvolupament d'una Escola Pública al servei del nostre poble i de la nostra cultura. Són aquestes:

Per això, demanam als poder central i al govern autònom diàleg social i no confrontació.

Moltes gràcies!»

Comunicats

Ma Assumpció Granero (STEI)

Després de les paraules de salutació i benvinguda de Pere Polo, es varen llegir els missatges enviats pels representants d'organitzacions i entitats que havien estat convidades però que, per motius diferents, no havien pogut estar presents en el Congrés. Enviaren salutacions:

La Presidenta del Sindicat d'Educadors de Noruega; Carlos Mauricio, President de la Federació d'Organitzacions Magisterials d'Amèrica Central (FOMCA), Col·legi Professional Superació Magisterial d'Hondures (COLPROSUMAH); l'Associació Nacional d'Educadors de El Salvador (ANDES 21 de JUNIO); el Sindicat de Treballadors de l'Educació de Guatemala (STEG); el Sr. Napoleón Morazán, Coordinador Principal per a Amèrica Llatina de la Internacional d'Educació; Entesa Nacionalista i Ecològista d'Eivissa; AUIB; el Conseller Delegat de Cultura, Educació i Esports del Consell Insular de Menorca; STIB (Sindicat de Treballadors de les Illes Balears).

Intervencions

Seguidament es produïren les intervencions de:

Josep Oliver, del SABEL; la Diputada Autònoma, Margalida Thomàs (EU); Pere Ballester (ANPE); Pilar Costa, Senadora per l'Agrupació d'Electors d'Eivissa i Formentera; Joan Antoni Sales (PSM); Francesc Triay, Secretari General del PSIB/PSOE; Maria Deià (FETE/UGT); José Benedicto, Secretari General de CCOO; Bartomeu Llinàs, Director Provincial del MEC; Carmen Rosa Negrin (Intersindical Canària), Damià Pons, Conseller de Cultura i Patrimoni del CIM; Maria Vilar (Con-

federació Intersindical Galega-ENSINO); Josep Saguer (STEs-Catalunya); Vicent Esteve (STPV-IV); Palmira García

(Confederació STEs) i Bartomeu Rotger, Conseller de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear.

Joan Antoni Sales (PSM)

Josep Oliver (SABEL)

Pedro Ballester (ANPE)

Maria Deià (FETE/UGT)

Margalida Thomas (Diputada EU)

Bartomeu Rotger, Conseller de Cultura, Educació i Esports L'STEI, com a punt de referència

El Conseller, en primer lloc, va excusar la no presència del President del Govern, malgrat que s'havia anunciat oficialment la seva assistència.

Es va mostrar satisfet d'assistir al congrés perquè "és gran la força que té l'STEI en el sector de l'ensenyament, força que, com algú altre ja ha dit, el converteixen en punt de referència a molts d'indrets de l'Estat espanyol".

Va manifestar el seu interès en conèixer les conclusions del congrés i els suggeriments que se'n derivin, tota vegada que "tots volem el mateix: construir un nou sistema educatiu, amb la correcta participació de tots els estaments". Afegí que "aquestes reflexions són importants perquè estam en un moment especial, en una etapa d'alternança política. Esper que el diàleg entre estaments i institucions ens ajudi a resoldre els problemes. Per altra banda, les transferències estan a punt d'arribar, primer les de la universitat, després, de la resta del sistema. D'aquesta manera aconseguirem cotes d'autogovern que són necessàries per a aquest país. Hem de fer present la força de

l'ensenyament dins la societat del benestar".

Finalment, va remarcar que "els ensenyants han de contribuir decisivament a fer normal l'ús de la llengua catalana dins l'organització escolar i dins la societat en general". □

Damià Pons, Conseller de Cultura i Patrimoni (CIM) L'important patrimoni de l'STEI

El conseller de cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca en començar la seva intervenció va posar de manifest el pes específic de l'STEI dins el context educatiu de les Illes i, també, va ressaltar la important aportació que hi té la revista *PISARRA*.

"L'STEI és un sindicat que ha anat acumulant un important patrimoni al llarg dels anys. Ha aglutinat un gran nombre d'ensenyants entorn d'un projecte; ha contribuït a democratitzar el sistema educatiu; a impulsar moviments de renovació pedagògica entre els ensenyants; a fer que la Normalització Lingüística a l'escola vagi cap endavant; a fer que a les Illes hi hagi més ensenyants que fan un ensenyament arrelat

a la nostra realitat cultural, política, medioambiental, etc.

A tot aquest patrimoni hi hem d'afegir encara una altra fet que té molt de mèrit com és la publicació en continuïtat, al llarg de molts d'anys, de la revista *PISARRA*, que és un gran magatzem d'articles, de reflexions, d'opinions, d'informacions, etc. sobre l'educació a les Illes. Crec que és una de les coses que perviurà.

Esper que el Congrés us serveixi per aprofundir, adequar i actualitzar l'immens patrimoni que l'STEI posseeix." □

Bartomeu Ilinàs, Director Provincial (MEC)

*"És bo que
els sindicats
segueixin
celebrant
congressos"*

El Director Provincial del MEC destacà la importància i la conveniència que els sindicats segueixin celebrant congressos, especialment en aquests moments de canvis importants.

Entre els temes importants que han sorgit durant el seu pas al front de la Direcció Provincial, destaquen el de les Transferèn-

cies i el del Mapa Escolar. "Però voldria dir-vos que dins aquesta tasca quotidiana a la Direcció Provincial, ni el mapa escolar, ni les transferències ni cap altre aspecte relacionat amb l'educació no m'han creat cap dicotomia mental; sí que n'hi ha hagut una que la m'ha creat, i és haver de ser Director Provincial, representant el Ministeri, quan realment jo també som un treballador. Aquí ha estat quan m'he trobat amb vertaders problemes mentals (que no ideològics); sobretot tenint en compte els precedents familiars i que el meu padrí fou el creador d'un sindicat i del partit socialista d'Esporles". □

Francesc Triay,
Secretari Gral. del
PSIB-PSOE

*"Que no es
facin malbé
els avanços
aconseguits"*

El Secretari General del PSIB/PSOE va agrair la convidada a l'obertura del Congrés i va manifestar la seva confiança "que el conjunt de les forces socials, sindicals i polítiques progressistes serem capaces d'unir les nostres veus perquè no es perdin els avanços que entre tots i amb tant d'esforç hem aconseguit". □

Josep Benedicto,
Secretari Gral.
(CCOO)

*"És clar que
l'STEI té
molts
d'amics"*

El Secretari General de CCOO va començar dient que "després d'escoltar la relació de convidats, és clar que l'STEI té molts d'amics. Nosaltres ens sentim agrats de trobar-nos entre vosaltres com a convidats i amics... Us volem saludar, desitjar-vos molt d'èxit i donar l'enhorabona a Pere Polo i a tota l'Executiva pels èxits de l'STEI.

Esperam poder continuar treballant junts en tot allò que signifiqui la defensa dels treballadors, de l'ensenyament públic, sobretot ara que sembla que podem entrar en una situació de restriccions en la cosa pública. Serem bel·ligerants davant qualsevol restricció en matèria de Sanitat o d'Ensenyament Aquí esperam poder fer una tasca conjunta, si ve al cas. Tan de bo que no es plantegi tal situació. Ja trobariem ocasions per a treballar conjuntament..." □

Pilar Costa i Serra,
Senadora per Balears
Eivissa-Formentera

A l'ensenyament resalta la feina del vostre sindicat

Pilar Costa, després de manifestar la seva satisfacció per assistir al nostre congrés, ressaltà la bona feina del nostre Sindicat en el camp de l'ensenyament i ens animà a seguir lluitant per tres eixos que ella considera fonamentals:

1. El manteniment i la millora de les escoles públiques.
2. L'ús de forma normalitzada de la nostra llengua, la llengua catalana, a tots els centres educatius.
3. Seguir lluitant per aconseguir la transferència de les competències en matèria educativa, per deixar d'ésser l'única Comunitat Autònoma amb cultura i llengua pròpia que no pot decidir sobre la seva ensenyança." □

Josep Seguer, (STE-Catalunya) Necessitat de fer un front comú

El representant d'STE-Catalunya va criticar obertament la manca de finançament en els inicis de la Reforma. També a Catalunya, on es produeix manca de voluntat negociadora per part de la Generalitat i del seu Departament d'Ensenyament. "Han desaparegut els pedagogs i els tecnòcrates ocupen els seus llocs. Els resultats, ja els podeu imaginar".

Manifestà que la LOPEGC significa un pas endarrera en el funcionament democràtic dels centres i una implantació descarrada de la carrera docent, "d'aquesta Llei se'n deriven més divisions entre el professorat en classes, consoliden els càrrecs directius i transformen els ensenyants en funcionaris de cada vegada més addictes a l'Administració".

Entorn al tema de la llengua, deia Josep Seguer que els STEs dels Països Catalans hem de seguir fent un front comú amb l'objectiu de recuperar els drets lingüístics dels nostres pobles.

Va acabar dient que "les passades eleccions sindicals han demostrat que el model sindical que defensam, autònom i assembleari, pot ser l'alternativa clara a l'opció de les grans sindicals d'àmbit estatal". □

Palmira García, (Confederació d'STEs) "Sabeu que per als STEs sou un referent important"

Palmira García, en nom de la Confederació, manifestà que "ens omple d'alegria comprovar que amb el pas del temps l'STEI és un sindicat de cada vegada més sòlid des del que es continua treballant decididament per la defensa del model d'Escola Pública, la qualitat de l'Ensenyança, pel desenvolupament de la llengua i cultura diferenciadores del vostre poble, per tenir un paper important en la lluita per exigir el màxim grau d'autogovern a les Illes, i contribuint de manera generosa a la solidaritat internacional. Sabeu que per als STEs de la Confederació sou un referent important".

Encoratjà els presents a seguir en el compromís en la defensa del model sindical unitari, autònom i assembleari, i en la recerca de solucions imaginatives que permetin la millora de les condicions de treball dels treballadors i treballadores, i a fer una societat més justa i solidària.

Va destacar l'important paper del nostre sindicat com a referent ideològic per a

molts i moltes ensenyants de les Illes.

"Mantenir i estendre el nostre model ha de ser una de les responsabilitats prioritàries, especialment ara que percebem amb major claredat la necessitat que tenim de participar, juntament amb altres col·lectius i organitzacions similars, en la creació d'una alternativa sindical que trobi solucions als nombrosos problemes que tenim plantejats".

(...)

"Per acabar volem aprofitar l'ocasió per felicitar-vos per la bona disposició i l'esforç que els companys i companyes de l'STEI posau sempre a l'hora de participar en les tasques i responsabilitats confederals, contribuint en gran mesura al manteniment i expansió d'aquesta organització, circumstància que no passa desapercibuda i que us converteix en un referent importantíssim per a la resta d'STEs". □

María Vilar Golán, Confederació Intersindical Galega Estrényer Illaços entre organitzacions sindicals

La Secretària de Relacions Internacionals de la Confederació Intersindical Galega-ENSINO, María Vilar va saludar als presents d'aquesta manera:

“En nome da Federación do Ensino da Confederación Intersindical Galega quero, en primeiro lugar, agradecer o convite a este V Congreso e transmitir-vos un cordial saúdo no meu nome propio, no da CIG-Ensino, e sobre todo no de todos os traballadores e traballadoras do ensino que en Galiza confían e apostan polo noso proxecto sindical.

É desexo así mesmo da nosa Federación que os debates que se van establecer nestes días sirvan para estreitar as relacións que se dan entre as dúas organizacións sindicais e contribúan na transformación do sistema educativo naqueles aspectos nos que sen dúbida coincidiremos a CIG e STEI.

Moitos éxitos no voso traballo. Viva o V Congreso.” □

Carmen Rosa Negrín, (Intersindical Canària) Futur incert en el camp educatiu

Després de transmetre salutacions de part de l’STEC, Carmen Rosa Negrín asenyalava com un “congrés és un motiu d’alegria i de revisió i posada al dia davant les noves exigències del moment present, temps en què l’alternança en el poder presenta un futur incert en el camp educatiu i de les conquestes socials”.

Des de la Intersindical Canària va fer

una crida “als companys de les Illes a obrir-se cap a altres sectors i a promoure la implicació dels treballadors i treballadores de l’ensenyança per tal que siguin motor i agents dels canvis socials”. □

Torre de l’Amor, 4 Apartat 142
Tel. (971) 724176 Fax 726252
07001 Palma de Mallorca

LLIBRES DE LLENGUATGE

Tot un sistema d’aprenentatge fet per autors mallorquins pensant en les necessitats pedagògiques de les nostres escoles

RECORDAU, també

- La sèrie *CALIDOSCOPI: LLUMENERET BLAU, ALIMARA, LLANTERNA* (Primer cicle d’EGB)
- *DEIOL 1, DEIOL 2, DEIOL 3* (Segon cicle d’EGB i Primer cicle d’ESO)
- *GINY 1 i GINY 2* (Segon cicle d’ESO)

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

PRIMER CURS

ANSA PER ANSA. QUADERNS 1,2,3.

Elisabet Abeyà, Maria Fortuny, Assumpta Mascaró i Andreu Terrades. Dotats amb fitxes de treball i Guia del mestre.

Iniciació a la lectura: *MICA EN MICA*. Sèrie de 20 llibrets de lectura progressiva. Text de Ramon Bassa. Dibuixos d’Aina Bonner.

SEGON CURS

ALBA, 2.

Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Diaz, Joan Ladonet i Immaculada Pastor. Amb la seva Guia del mestre.

Llibres de lectura: *AIXÒ ERA I NO ERA*

Sèrie de 10 llibrets, adaptació de 10 Rondalles mallorquines. Text de Jaume Ordines. Dibuixos de Mateu Rigo.

TERCER CURS

ALBA, 3 (NOVETAT). Amb la seva Guia del mestre

Llibres de lectura: Col·lecció *TITELLES*. 10 títols publicats d’autors diversos.

Vicent Estévez, (STPV-IV)

Des de la nostra administració autonòmica i des del Govern espanyol trona damunt l'Escola Pública

“Benvolgudes companyes, benvolguts companys de l’STEI, convidats, amics i amigues: Una abraçada fraterna de l’STEPV-IV...”

Aquesta ha de ser una salutació optimista, doncs ens trobem amb un STEI consolidat com a primera força sindical de l’ensenyament a Ses Illes, un STEI més fort des de les darreres eleccions sindicals, un STEI que contribueix així que la Confederació d’STEs siga també més sòlida, que l’alternativa sindical, a la fi, no siga una quimera, sinó una possibilitat real de democràcia sindical.

D’un temps ençà bufen vents des de la dreta. Sí, que no és el mateix que dir des de Llevant. Des de la nostra administració autonòmica i des del Govern espanyol trona damunt l’Escola Pública. Certament, no sols és cosa d’ara, doncs la democràcia escolar deurà la seua anunciada esclerosi a iniciatives legislatives contrareformistes de temps anteriors, per bé que encara recents.

Des de la Confederació d’STEs, nosaltres al nostre país, vosaltres aquí, estem compromesos a treballar de valent al si de tota la comunitat educativa per recuperar i enfortir el model d’Escola Pública, l’escola per a la majoria, la que no discrimina, feta des de la pluralitat i la tolerància, gestionada democràticament per tots els sectors implicats, arrelada al seu entorn territorial, cultural i lingüística, alhora que multicultural i solidària; però menyspreada, ai! La nova transició, per la Ministra d’Educació, Esperanza Aguirre, des de la més palmària ignorància del sistema educatiu actual. Poques esperances, Esperanza.

La mateixa nuvolada ens amenaça a nosaltres a l’altra banda de la mar i, a més, quan pensàvem haver superat vells obstacles a la nostra normalització cultural i lin-

güística, us hem de demanar, de bell nou, la vostra solidaritat per obtenir la reciprocitat, per part del nostre Govern, en el reconeixement de les titulacions administratives i acadèmiques que sobre el català expedixen les nostres respectives autoritats autonòmiques. Era aquesta una realitat que l’actual Govern Valencià, més atent a la veu de la caverna local que a la de la Ciència i el

Vicent Estévez (STEPV-IV)

Foto: Pere Carmona i Damians

progrés, ens ha arrabassat mitjançant un acte polític tan gratuït com arbitrari.

En la III Trobada dels STEs de les Illes, Catalunya i País Valencià que tindrà lloc alhora que el Congrés tindrem ocasió de parlar-ne.

Però d’alguna cosa més se’n parla aquests dies que també ens resulta particularment interessant. Els darrers pactes polítics que han precedit la constitució del nou Govern espanyol han posat de manifest temors ancestrals de rància factura centralista, però també la necessitat de superar, ni que siga per oportunitats coincidents, la satanització del nacionalisme com a forma de vertebrar la convivència democràtica.

La Confederació d’STEs és una realitat sindical que va saber resoldre aquesta qüestió des de les seves arrels: la radical sobirania exercida per l’STEI, per l’STEPV o per qualsevulla altre sindicat de la Confederació, ha estat la millor base per a engegar una alternativa sindical que pugua operar eficaçment en el conjunt de l’Estat, i un bon exemple que és possible construir convivència democràtica des de la igualtat, des de la singularitat.

Estem segurs que totes aquestes qüestions no són alienes al fet que l’STEI siga el sindicat majoritari a l’ensenyament, ans al contrari, la component sòcio-política de l’STEI hi juga un paper important, en la vertebració de la societat il·lenca. I estem ben segurs, i complaguts al mateix temps, que, arribat el moment, l’STEI tindrà èxit en la seva extensió a nous sectors laborals, precisament perquè, lluny de ser uns novívings, gaudiu del prestigi sindical i social necessaris per arrelar entre nous col·lectius de treballadors i treballadores de Ses Illes.

No serà, però, una tasca fàcil ni exempta de retrets. En el món sindical encara s’hi donen certs malentesos exclusivismes que s’afegeixen a la feixuga tasca de cada dia. Però tenim la nostra militància, “la militància entesa com l’alegria de la pròpia realització, com un enriquiment vital bàsic; no pas com un sado-masochisme cívic, sinó com un exercici de joia cívica”. Així ho explica el nostre benvolgut Lluís Llach, i així ho canta:

Amb el somriure, la revolta.

Així t’espero i t’imagino.

*I en l’horitzó de la mirada
el gest utòpic et reclama.*

Bon Congrés i avant!

Secretariat Nacional-STEPV

RESOLUCIONS

APROVADES AL V CONGRÉS

1. Sobre Jornada

Des de l' STEI sempre hem defensat que la decisió sobre el tipus de Jornada forma part de la necessària autonomia de gestió, organitzativa i pedagògica, de la qual han de gaudir els centres.

L' anul·lació per part del MEC de l' Acord sobre modificació de la Jornada, signat en setembre del 93 entre els representants dels diferents sectors de la nostra Comunitat Educativa i la Direcció Provincial del MEC, ha provocat el rebuig per part del professorat i d' amplis sectors de la comunitat educativa.

És per això que demanam al MEC el respecte als principis d' autonomia organitzativa de les Comunitats Educatives a l' hora d' establir, per decisió democràtica de tots els sectors, el tipus de jornada que

considerin més adient per als seus centres, a la vegada que exigim l' compliment i plena vigència de l' Acord sobre modificació de jornada consensuat amb tota la Comunitat Educativa i la Direcció Provincial del MEC de setembre del 93.

2. Sobre Acord de pràctiques

Davant la postura adoptada per la UIB d' anul·lació de l' Acord de 30 de gener entre les organitzacions sindicals STEI, FECC.OO i FETE-UGT, la Direcció Provincial del MEC i la UIB sobre les pràctiques i la matrícula gratuïta, aquest V Congrés exigeix el respecte i estricta compliment de l' Acord signat.

3. Sobre la UIB

Primer: Impulsar les relacions inter-sindicals en el si de la UIB.

Segon: Participació dels sindicats de la UIB en la Junta de Govern.

Tercer: L' STEI presentarà una candidatura als sectors del PAS funcionari i Personal Laboral de la UIB.

Foto: Pere Carmona i Damians

Foto: Pere Carmona i Damians

4. Sobre condicions de feina a l' ensenyament privat

L' STEI, davant les inoportunes manifestacions del president de la patronal "Educación y Gestión", Sr. Álvarez, al diari ABC de dia 16 d' abril, vol manifestar als titulars de les empreses educatives afiliades a la patronal EG el següent:

L' STEI té a les Illes Balears unes quotes d' afiliació que superen el 25%, xifres que sobrepassen la mitjana de l' Estat Espanyol.

A les últimes eleccions les nostres candidatures obtingueren en aquesta Comunitat Autònoma prop del 60% dels delegats i delegades del sector. Dels 1460 vots emesos als centres educatius on presentàrem les nostres candidatures, 1153 foren vots de l' STEI, és a dir el 79 per cent dels vots foren per a la nostra candidatura.

Qualsevol intent de deslegitimació de la nostra acció sindical ha de ser considerat com a un atac a la llibertat sindical dels treballadors i de les treballadores del sector de l' ensenyament, siguin docents o no docents.

Sovint hem de recordar a la part patronal que l' ensenyament ha de ser considerat com un servei públic, gratuït i universal. Només es pot aconseguir si les dues xarxes d' ensenyament sostingut amb fons públics assoleixen una homologació funcional i s' integren en una mateixa realitat escolar. Cap entitat titular està obligada a integrar-se a la xarxa de centres sostinguts amb fons públics. Tota empresa que no vulgui veure reduïts els seus "elements substancials" d' empresa privada pot funcionar mitjançant preu a un mercat lliure. Tota empresa edu-

cativa que vulgui rebre fons públics ha d' estar sotmesa al control rigorós de l' Administració. Control que fins ara ha esdevingut molt feble. Recordem que la Comunitat Educativa no pot participar democràticament a la gestió dels centres; que les entitats titulars volen sotmetre els treballadors i les treballadores a un fort control ideològic que supediti la llibertat de càtedra a l' ideari del centre; que les irregularitats en cobertura de vacants, incompliment de ràtios, jornada, admissió d' alumnes, etc. són molt freqüents al nostre sector; que l' eliminació dels controls administratius de les activitats extraescolars i complementàries, així com, les subvencions per a formació (Forcem i acords puntuals amb l' Administració) donen un considerable marge de beneficis als empresaris.

Per tot això, volem manifestar que l' STEI sempre defensarà la seva independència, tant de l' Administració com dels partits polítics, grups socials, institucions religioses i empresarials i que no farà cap passa enrera en la defensa de les millores econòmiques, laborals i professionals de les treballadores i els treballadors de l' ensenya-

ment. Defensarà també un model d' escola gestionada democràticament per tots els estaments implicats en el procés educatiu i bastidora d' un projecte nacional al servei de la nostra societat.

5. Sobre manteniment de centres

Assignació per part dels Ajuntaments de partides pressupostàries per compensar el major cost de manteniment que han de suportar els centres antics o amb deficiències de construcció.

6. Sobre adscripció a 1r cicle d'ESO

Davant la confusió que ha provocat la implantació del cicle 12-14 (1r cicle d'ESO), l' STEI demana la paralització del procés d' adscripció, la derogació de l' Ordre Ministerial de 15 de Juny de 1994 (BOE 23.06.94) i que, en el cas que s' hagi de fer una adscripció, aquesta sigui provisional fins a la finalització del procés d' implantació de la LOGSE. □

EXECUTIVA

Biel Caldentey Ramos
Joana Maria Font Barceló
Vicenç García i Fuster
Ma Assumpció Granero Cueves
Onofre Martí Mir
Tomàs Martínez Miró
Bartomeu Mascaró Aguilar
Pedro Polo Fernández
Francesca Rigo Pons
Ma Neus Santaner Pons
Sebastià Serra Juan
Pere Pau Sintes Janer
Francesc Torres Marí
Joana Torres Yern

PLENARI

Paulí Aguiló Vicente
Biel Caldentey Ramos
Francesc Cardona Natta
Angels Cardona Palmer
Joan Josep Cardona Riera
Joan Crespí Salas
Edelmiro Fernández Otero
Coloma Ferrer Salas
Joana Maria Font Barceló
Glòria Fullana González
Vicenç García i Fuster
Ma Assumpció Granero Cueves
Julio Jurado Gallardo
Antoni Llull Gilet
Onofre Martí Mir
Tomàs Martínez Miró
Bartomeu Mascaró Aguilar
Encarnació Morey Celdrán
Jaume Ordinas Llobera
Pedro Polo Fernández
Francesca Rigo Pons
Juan Luís Rodríguez Recio
Mercè Romagosa Ferrer
Ma Neus Santaner Pons
Margalida Sarris Moll
Sebastià Serra Juan
Pere Pau Sintes Janer
Francesc Torres Marí
Joana Torres Yern
Miquel Vidal Parrón

Fitxes de Recuperació

VALLÉS, A. - VALLÉS, C.

Comprensió lectora. Programa de tècniques cognitives i metacognitives para comprendre textos escrits. Educació Primària. Vol. 2. 1996, 127p. 1.475pts.

MACHARGO, J.

Programa de activitats para el desenvolupament de la autoestima. Vol. 1. 1996, 134p. 1.475pts.

ESCUELA ESPAÑOLA

Cuaderno de vacaciones, 1er. ciclo E. Primaria. 1996, 111p. 850pts.

ESCUELA ESPAÑOLA

Cuaderno de vacaciones 2º E. Primaria. 1996, 111p. 850pts.

ESCUELA ESPAÑOLA

Cuaderno de vacaciones 3er ciclo, E. Primaria. 1996, 111p. 850pts.

GOSÁLVEZ, A.

Programa de intervenció fuerza de voluntat, planificació i control. ESO-BUP-ADULTOS. 1996, 136p. 1.500pts.

Llengua i literatura

CASANELLAS, R.-ARDID, R. CASANELLA, I.

El comentari de text en les proves d'aptitud per a l'accés a la universitat. 1996, 102p. 1.500pts.

CASELLAS, D.

Curs de morfosintaxi de l'oració. 1996, 206p. 1.500pts.

RUIZ, F.-SANZ, R.-SOLÉ, J.

Història social i política de la llengua catalana. 1996, 238p. 1.500pts.

Psicologia Educativa

GOÑI, A. (editor)

Psicologia de la educació sociopersonal. 1996, 318p. 2.400pts.

PODALL, M.-COMELLAS, M.J.

Estratègies de aprenentatge. Su aplicació en les àrees verbal i matemàtica. 1996, 150p. 1.975pts.

Psicologia Evolutiva

SILVESTRE, N.-SOLÉ, M. R.-PÉREZ, M.-JODAR, M.

Psicologia evolutiva. Adolescència, edat adulta i vejez. 1996, 206p. 2.600pts.

Orientació i tutories

BISQUERRA, R.

Orígenes i desenvolupament de la orientació psicopedagògica. 1996, 183p. 2.000pts.

June '96 Novetats

DÍEZ DE ULZURRUN, A.-MASEGOSA, A.

La dinàmica de grups en l'acció tutorial. Activitats per fer a l'aula. 1996, 120p. 1.500pts.

Formació

PÉREZ, N.

Programa de formació per a la inserció laboral. 1996, 295p. 2.500pts.

BOSCH, M.

Autonomia i aprenentatge de llengües. 1996, 120p. 1.675pts.

BASSIS, M.

Maestros. ¿Forma o transformar? 1996, 209p. 1.390pts.

Logopèdia i llenguatge

PUYUELO, M.-POO, P.-BASIL, C.-LE MÉTAYER, M.

Logopèdia en la paràlisi cerebral. Diagnòstic i tractament. 1996, 134p. 4.400pts.

TORRES, J.

Como detectar y tratar las dificultades en el lenguaje oral. 1996, 124p. 1.400pts.

Organització Escolar

VIDORRETA, C.

La memoria anual. Un instrumento de evaluación del centro. Educación infantil y primaria. 1996, 292p. 2.450pts.

MARTÍN, M.

Organización y planificación integral de centros. Educación infantil y primaria. 1996, 268p. 2.450pts.

Embat

Llibres

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre
Tel. 71 33 50 Fax 72 04 44 • 07002 Palma de Mallorca

NORIEGA, J.-MUÑOZ, A.

Técnicas básicas de programación. 1996, 356p. 2.575pts.

ÁLVAREZ, M.-SANTOS, M.

Dirección de centros docentes. Gestión por proyectos. 1996, 276p. 2.425pts.

Didàctica Educació Secundària

BOLÍVAR, A.

Diseño curricular de ética para la Enseñanza Secundaria Obligatoria. 1993, 159p. 2.055pts.

LAHERA, J.

Introducción a la física moderna en la enseñanza secundaria. 1995, 244p. 2.730pts.

LLOPIS, C.

Ciencias sociales, geografía e historia en secundaria. 1996, 264p. 2.850pts.

BAENA, J. (i altres)

La esfera. (Educación Matemática en Secundaria). 1996, 255p. 2.965pts.

JAIME, A.-GUTIÉRREZ, A.

El grupo de las isometrías del plano. (Ed. Matemática S.). 1996, 236p. 2.520pts.

ROSICH, N.-NÚÑEZ, J.M.-FERNÁNDEZ, J.E.

Matemáticas y deficiencia sensorial. (Ed. Matemática S.). 1996, 318p. 2.965pts.

VAN DER MEER, R.-GARDNER, B.

Carpeta de matemáticas. Un recorrido tridimensional por las matemáticas. 1996, 13p. 6.900pts.

DE LA TORRE, S.

Cómo aprender de los errores en la enseñanza de la lengua. Educación Secundaria. 1993, 159p. 2.055pts.

Didàctica Educació Primària

GARCÍA, R.

Aplicación práctica del Ábaco. (Ábaco Don Richi). 1996, 148p. 1.660pts.

Didàctica General

ROSSELLÓ, M.R.

Investigació i dissenys en teoria de currículum. 1996, 130p. 1.600pts.

III TROBADA d'STEs del País Valencià, les Illes i Catalunya

Ferran Pastor i Belda

En aquesta València dels anys 90, on més que mai no sabem si esdevindrem carn, peix o una mena de centaure en permanent estat d'hibridesa nacional, on és possible que l'ús

Lingüística de Palma, per citar alguns detallets...

Doncs en aquest País que té com a capitals exemples veritables de lleugeresa en l'ús i la consciència de la llengua nacional,

i el nom de la nostra llengua siga mercaderia per a transaccions més banals, on el més alt dignatari explica als seus col·legues que estan realitzant (ells, el PP i UV) la política lingüística rigorosa i seriosa que cal (en una entrevista a un diari madrileny de la seva corda, el Sr. Zaplana indicava que normalitzar era ensenyar el valencià), és a dir: deshomologant els títols de valencià i català i consagrant l'espanyol com a la llengua de la paperassa de la Generalitat i no participant en el Congrés de Normalització

on s'aconsegueixen cotes imprevisibles de substitució, diglòssia i bilingüisme substitutiu, és ací on els valencians d'adscripció cultural catalana hem de lluitar i vèncer.

No hi ha alternativa per a nosaltres, o ens unim, refermam lligams i fem projectes comuns amb la resta de la nació catalana, o sucumbim com a poble, desplaçats pels valencians botiflers i els seus aliats espanyolistes d'enllà el pont d'Almansa. (Un altre exemple: cap dels consellers té com a llengua d'ús normal i habitual el valencià).

I així cal entendre la III Trobada d'STEs dels Països Catalans, realitzada a Palma el passat 12 de maig en el marc del V Congrés de l'STEI. S'ha d'entendre com una petita passa perquè acabe l'absurda comunicació entre els nostres països. No pot ésser que qualsevol tasca o projecte oficial i institucional que afecte en comú a mallorquins, menorquins, eivissencs, formenters, valencians i catalans del Principat haja de passar pel Congrés de Diputats de Madrid. No pot ésser que d'on ens han vingut els Decrets de Nova Planta i la Constitució ens nega el dret a federar-nos i els pactes (anti)autonòmics (que retarden les competències educatives per a les Illes), d'allí ens arriben els únics lligams formals: el procediment administratiu, els diferents codis i lleis orgàniques que tan poca autonomia ens deixen. I no pot ésser perquè aquesta absurda situació va contra la història, contra aquella "Corona d'Aragó" i el seu estol de reis, papes, escriptors, juristes i innovacions institucionals de caràcter

mundial com el dret marítim "Llibre del Consolat del Mar", o públic "Furs de València" i "Franqueses de Mallorca". Contra la nostra intel·lectualitat més insigne: els Lull, Rubió, Aguiló, Fuster, Riba, Alcover i tants d'altres. I sobretot, va contra el futur, contra aquest regió econòmica europea que s'anomena l'Eix Mediterrani que coincideix amb el nostre espai cultural i que tantes col·laboracions necessitarà en transports, comunicacions, aigua, turisme, pesca...

Així els STEs dels Països Catalans aprovaren a l'Auditori, que va ser la seu de la presentació del II Congrés de la Llengua Catalana, el següent:

- **Declaració on es torna a incidir en l'homologació de titulacions de Reciclatge de Llengua Catalana / Valencià.**

- **Document en què s'insta a les respectives administracions a: l'intercanvi de professorat i alumnat; coordinació en el currículum propi que preveu la LOGSE d'objectius i continguts d'àmbit de PPCC i programa propi d'escoles viatgeres.**

D'altra banda, també intercanviarem documentació sobre legislació, centres amb ensenyament en català (d'especial utilitat per al Concurs de Trasllats) i les reivindicacions específiques de cada STE a la seva administració educativa.

Finalment tractarem, també, la possible participació dels STEs a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada. Concretament es parlà de fer una presentació del Sindicat i de muntar una paradeta informativa. Però el projecte més interessant fou la possibilitat de realització d'una Jornada Sindical sobre normalització lingüística i cultural a l'Estat espanyol, impulsada pels STEs i possiblement oberta a altres sindicats. Aquest projecte s'acabarà de concretar a la pròxima Trobada que tindrà lloc en el Congrés dels STEs-Catalunya, el proper gener.

*La Pobla Llarga (La Ribera del Xúquer)
Maig de 1996*

NT NOVES
TECNOLOGIES

Tulyp®
computers

TOMEU ESTRANY

Servei tècnic
Manteniments
Consumibles
Venda d'equips informàtics
Xarxes locals

Tel. i fax: 75 80 98
Tel. mòbil: 908 53 24 75

Pons i Gallarza, 86 baixos
07004 Palma de Mallorca

*Casa
Pomar
Flores*

**ARTICLES
PER A ARTISTES**

PAPERS PINTATS

PINTURES

MARCS I MOTLLURES

Sant Miquel, 77
Tel. 72 14 83
07002 Palma de Mallorca

25a ESCOLA D'ESTIU

Antònia Santandreu

Enguany és un any molt important per a l'Escola d'Estiu: ha arribat a l'edat adulta; això vol dir que té molts d'anys: 25! Ara, quan amb la informàtica tot passa tan aviat de moda, et compres un ordinador i al cap de sis mesos ja és antic i encara no l'has acabat de pagar. Bé tot depèn, però, sigui com sigui, 25 anys són molts.

Des del 68 han passat moltíssimes coses que, ben segur, han estat importants a cada un dels moments que s'han viscut, sobretot al principi, quan just el fet de parlar en català ja era un repte.

Avui les coses han canviat, la situació social no és la mateixa, el fet lingüístic, tampoc; l'escola també ha canviat molt... però s'ha de seguir lluitant per aconseguir, passa a passa, tot allò que creim necessari a cada moment. Les necessitats, indubtablement, no són les mateixes que fa 25 anys, però segueix havent-n'hi moltes, i algunes són ben semblants: seguim sense tenir una escola lingüísticament normalitzada, un currículum propi, mitjans didàctics adaptats a les necessitats dels alumnes de la nostra comunitat...

Enguany el secretariat no es redueix a organitzar l'Escola d'Estiu, que ja n'hi ha, sinó que parlem de secretariats d'arreu dels 25 anys per organitzar diferents actes que

d'alguna manera ens facin reviure aquest període i el donin a conèixer a la gent.

El tema central d'aquesta edició, que ens aglutinarà en un entorn comú, serà el de les rondalles; en veure la primera mostra amb els programes i, segur que se'ns

acudirà alguna virgueria per rebre, com cal, aquesta setmana d'activitats.

Pel que fa als cursos, hem intentat que l'oferta fos molt àmplia a fi de satisfer les necessitats d'Infantil, Primària i Secundària, i molt variada per posar-vos dificultats

a l'hora de triar.

Així, en els cursos de llengua i literatura hi trobarem: Carme Alcoverro, Jaume Sastre, Maite Mases, Bernat Joan, Montserrat Vilà, Caterina Valriu...

També tindrem cursos sobre climatologia, filosofia, atenció a la diversitat, educació sexual, matemàtiques, autoestima, música, dinàmica de grups, informàtica, coneixement del cos, cinema històric... impartits per professors com: Pilar Benejam, Francesc Crespi, Carles Gallego, Agustí Jansà...

I als tallers hi podrem trobar: plàstica, jocs, fotografia, mim, teatre, elaboració de juguetes, ràdio, ecologia...

Al Cicle de conferències de mig matí, que enguany serà una oferta múltiple cada dia, hi haurà:

- Cultura Popular (Biel Majoral)
- Plàstica a l'escola (Jaume Poma)
- Ensenyament de la llengua oral (Montserrat Vilà)
- Rondalles (Josep Antoni Grimalt)
  - Mitjans de comunicació (Jacint Planas i Sanmartí)
  - Filosofia (Mateu Cabot)

I, a partir d'enguany, també afegirem unes trobades que es duran a terme a les mateixes hores que els curssets i els tallers, i pensam que engrescaran molta gent.

Ah!, no oblideu els barenarets, asseguts a l'escala o al bar, fent la xerradeta amb vells i nous companys i companyes, mentre alegrem la panxeta.

Ens trobarem al Polígon de Llevant, on s'ha celebrat moltes vegades l'Escola d'Estiu, encara que no al mateix edifici. Enguany serà a l'Institut Aurora Picornell, que du el nom d'una dona que va deixar petjada, abans que li arrebasassin la seva curta, però intensa vida. Serà interessant conèixer la seva història.

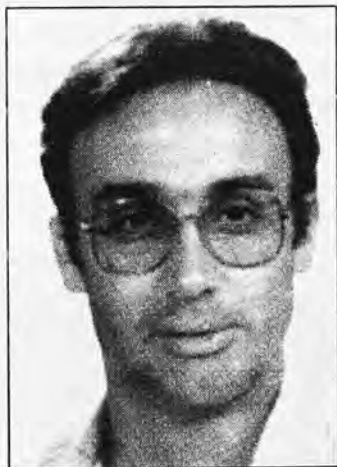
Esperam que rebreu els programes d'hora i us matriculareu amb la mateixa il·lusió que nosaltres tenim en preparar aquesta setmana. □

Secretariat Escola d'Estiu

L'ESCOLA D'ESTIU

VISTA PELS SEUS PROTAGONISTES

Pere Segura, Joan Sans i Miquel Rayó són alguns dels veterans professionals de l'ensenyament que han viscut de prop la història de l'Escola d'Estiu de Mallorca. Ens interessa que ens contin quina ha estat fins ara l'aportació d'aquestes 25 escoles d'estiu al món educatiu illenc, i quina és la raó d'ésser de l'escola d'estiu avui.

Pere Segura (treballa actualment com a mestre al primer cicle d'ESO de l'IES Madina Mayurca), des del 76 ha assistit a totes les escoles d'estiu, ja sia com a alumne o bé com a organitzador. Sobre el que ha estat l'Escola d'Estiu fins avui, ens conta com aquesta ha passat per diferents etapes,

però que l'objectiu sempre ha estat el mateix: la lluita per una nova educació, més arrelada en el medi, avui diríem autocentrada, en defensa de la nostra llengua, per a l'autonomia i l'adaptació dels centres dins el seu entorn, etc. Alguns d'aquests postulats han estat assumits pel Ministeri durant els darrers anys, però d'altres (llengua, transferències...) queden encara pendents, i, per això, són presents encara a totes les escoles d'estiu.

L'Escola d'Estiu ha estat, i ho vol seguir essent, un lloc de discussió dels problemes que afecten els ensenyants, així com un lloc de trobada, de posada en comú d'experiències i de noves maneres d'entendre l'educació. Al principi també eren un lloc de reivindicació fins i tot política, aspecte que el temps i l'arribada de la democràcia han anat diluint.

Afegeix Pere Segura que s'ha passat d'una època en què s'organitzaven molts de cursos i tallers a l'actual on aquesta oferta és menor, tota vegada que aquesta tasca ha estat assumida per altres institucions creades a tal efecte (Centres de Professorat i Recursos, ICE...) Moltes de les innovacions, petites o grosses, que actualment es fan a les escoles, són el fruit d'un curset, taller o experiència que s'han fet a alguna de les escoles d'estiu.

Creu en Pere que és important destacar

que a l'Escola d'Estiu hi va qui vol, aquell que en té ganes, que vol conèixer i fer coses noves, no s'hi va per fer currículum. Un altre aspecte que destaca és el de la formació de grups de feina que es constitueixen com a prolongació d'allò que a l'escola d'estiu s'insinua o s'entreveu i que s'anirà aprofundint, posteriorment.

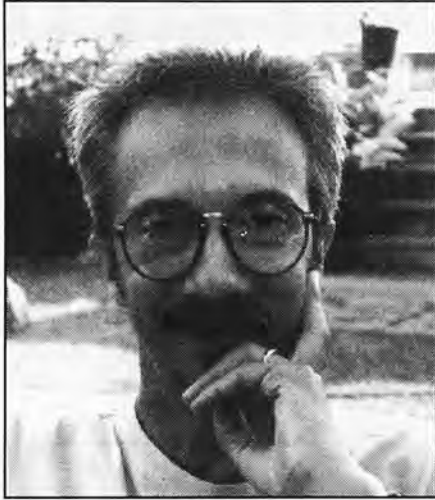
L'escola d'estiu encara ha de seguir complint la seva funció; ha de ser puntera en la reflexió, la renovació, l'intercanvi d'experiències i la defensa de la nostra llengua i cultura, i en la recerca de noves maneres de dur endavant la pràctica educativa.

Joan Sans va ésser membre de l'Equip Pedagògic Organitzador de les Escoles d'Estiu durant els anys 1979-1982. Ell parla de l'Escola d'Estiu com a motor dinamitzador que propiciava els canvis metodològics que posteriorment s'han donat i que durant molt de temps servia per donar la força necessària a molts de mestres per començar amb ànims i metodologia renovada el curs vinent. Eren com a l'alternativa als mètodes de l'escola tradicional.

L'Escola d'Estiu encara és ben viva i no morirà. Ara bé, amb diferències importants respecte a les primeres. Els ensenyants avui disposen d'infinitat de cursos al llarg de l'any. Elements innovadors també n'hi ha molts. El que ara es cerca és la confrontació d'idees metodològiques, el diàleg, el contacte amb altra gent. Es parla de temes

diferents (ecologia, medi ambient, immersió, LOGSE...)

Miquel Rayó és escriptor i pedagog, treballa com orientador a l'IES Francesc de Borja Moll. Tot i que no ha estat implicat

directament en l'organització de l'Escola d'Estiu, però sí que hi ha participat sovint per tractar i debatre temes d'ecologia, medi ambient, literatura infantil... Per això ens interessa la seva visió de les escoles d'estiu i ens diu el següent: "No sé si la meua opinió us agradarà o no, però pens que les escoles d'estiu, ara, han perdut un poc la funció que tenien; els cursos de formació del professorat els fan ara els CPRs. Ara bé, si el que pretén l'Escola d'Estiu és posar en contacte el professorat que fa feina a distints nivells per tal de discutir, debatre i intercanviar experiències o problemes, això ja em sembla millor. Alerta, però, que per discutir problemes ja tenim els sindicats, jo em referesc a problemes de caràcter d'aplicació de la nova llei d'educació, de discussió crítica del sistema educatiu, de noves propostes de cursos de formació... És com entendre l'Escola d'Estiu com una nau entre el col·lectiu de professorat i la institució/MEC.

Crec, per tant, que la formació dels mestres l'han de gestionar els CPRs, l'Escola d'Estiu tenia per a mi l'atractiu que tenen les iniciatives ciutadanes no institucionals. És allò d'anar a veure què t'ofereixen i poder triar el que t'interessa, sense estar-hi obligats ni esperar que després et donin el caramel del premi en forma de crèdits per poder cobrar, al cap d'uns anys, un altre sexenni.

En definitiva, l'Escola d'Estiu ha de ser un fòrum per al debat, l'intercanvi d'experiències, per posar en contacte els centres que fan activitats semblants i que no tenen altre espai de comunicació. Fer de les escoles d'estiu un lloc de trobada.

Enguany, en motiu del 25è aniversari i per poder dur endavant aquest projecte tan interessant i motivador, ens interessa conèixer els nostres recursos humans, la nostra capacitat d'informació, de formació i d'organització".

Secretariat Escola d'Estiu

ALNO®

La cuina menys comú del mercat

PROCUINE STUDIO
MOBILIARI DE CUINA

C/ Cecili Metel, 5A
Tfs.: 71 75 61 - 71 06 49
Palma de Mallorca

ESCOLA D'ESTIU A MENORCA

COMPROMÍS DE RENOVACIÓ

Enguany, el proper agost, es celebra la XIX Escola d'Estiu de Menorca. Denou anys en què cada estiu una gran part dels mestres de Menorca s'han reunit a fi de posar en comú les seves experiències i conèixer alhora noves teories, nous mètodes i enfocaments, noves didàctiques i nous materials; tot per anar millorant continuadament la seva tasca a les aules.

Ha plogut molt des d'aquell agost del 1978, quan a Maó s'inaugurà la I Escola d'Estiu. Des d'aleshores les següents esco-

les, any rera any, han viatjat a gairebé tots els Centres de l'illa. Per elles hi han passat millers d'ensenyants, cents de curssets i altres activitats s'hi han celebrat, moltes il·lusions, molts reptes i desafiaments s'hi han deixondit. I és que, malgrat temps dolents, desànims, dificultats, els esculls s'han superat i l'Escola d'Estiu de Menorca és, gràcies a molts, ben viva.

Els primers anys, del 1978 al 1983, fou l'STEM el que organitzà l'Escola d'Estiu, però ja el 1984 passà la torxa al M.R.P. que, a hores d'ara, la segueix portant. A les dues èpoques, emperò, la filosofia ha estat la mateixa: potenciar la reflexió pedagògica envers un canvi educatiu.

Però, si més no, algunes coses han canviat, han millorat. Si llegim els lemes que al llarg dels anys han encapçalat les nostres Escoles d'Estiu i n'han resumit la intencionalitat, farem un recorregut per les distintes èpoques de la nostra història educativa. Des de moments de gairebé resistència a altres d'esperança, des d'Escoles on el descobriment imperava a altres on s'ha imposat el debat i la reflexió. Així n'observem alguns de ben significatius:

"Per una escola més creativa"

"Qualitat d'escola, qualitat de vida"

"Per una escola pública i menorquina"

"Fer de mestre/a"

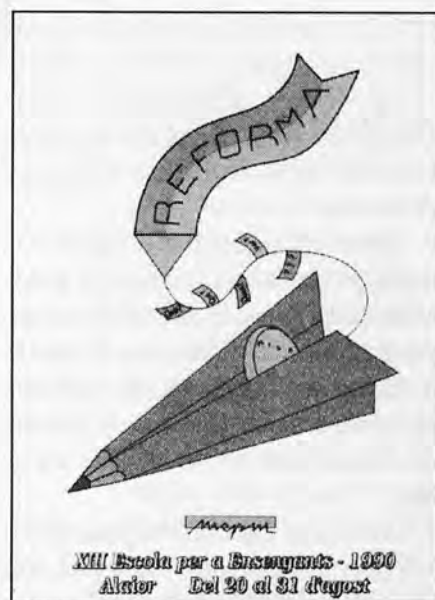
"Aprendre a pensar"

"Educació, cosa de tots"

Denou anys d'història. En definitiva, molta feina feta.

Però cal mirar el futur, i des del Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca pretenem que l'Escola d'Estiu sia quelcom més que una "trobada acadèmica", una "cita estiuenca d'ensenyants". L'Escola d'Estiu és més que això, és la culminació anual d'una continua proposta d'innovació.

Des del fòrum en què es converteix l'Escola d'Estiu, han anat sorgint altres iniciatives, com les "Jornades Pedagògiques d'Hivern" on s'han tractat altres temàtiques amb major profunditat i sossec: "Model d'escola", "Recrear la Cultura", etc., tam-

bé seminaris permanents i grups de treball. Però, si més no, el més gran èxit de l'Escola d'Estiu ha estat el de portar als Centres, a les aules, algunes de les propostes allí nodrides: filosofia a l'escola, mètodes d'aprenentatge lector, projectes de treball...

I és que, en definitiva, l'Escola d'Estiu, la d'enguany i les anteriors, han tengut sempre una fita fonamental: l'assumpció pel professorat menorquí d'un veritable i ferm compromís de renovació. □

Consell d'Illa del M.R.P.M.

ESCOLA D'ESTIU D'EIVISSA I FORMENTERA

L'any 1982, amb caràcter experimental, es celebrà la I Escola d'Estiu, organitzada i patrocinada per la Conselleria de Cultura i Educació del Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

De tots era coneguda la manca de materials, programacions i, sobretot, la desconexió del ric cabdal de la nostra cultura popular. Això feia necessària la creació d'una Escola d'Estiu perquè els professors poguessin conèixer el medi i els costums del lloc on desenvolupen les seves activitats.

Així els dos objectius principals proposats foren l'arrelament de l'escola en el medi i la recerca d'unes alternatives didàctiques per a l'escola.

L'Escola d'Estiu estava dirigida als mestres, encara que també restava oberta a totes aquelles persones interessades en ella.

Els cursos es celebraren de l'1 al 8 de setembre, al CP "Sa Bodega", de 18 a 21 hores.

S'estructurà en dos blocs ben diferenciats: un primer de caire didàctic, tractava les diverses matèries (socials, naturals, fiologia, cultura popular...); i un segon, dedicat a tallers (teatre, artesanía eivissenca, tècniques d'impressió o tapiceria). A més es complementava amb conferències de temes amplis i excursions.

Aquest esquema serà ja una constant en les successives escoles d'estiu. S'intentava d'aquesta manera combinar una formació teòrico-pràctica i una formació pràcticolúdica.

CONSELL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA ESCOLA D'ESTIU 1984

EIVISSA, DEL 10 AL 15 DE SETEMBRE

L'any 1984 un grup nombrós de mestres, conscients de la necessitat d'ajuntar el gran col·lectiu que érem i de dur a terme la important tasca de renovació pedagògica a les nostres illes, decidírem agrupar les nostres forces i crear l'Associació Pitiüsa per a la Renovació Pedagògica (APREP). Una de les primeres tasques que es plantejà fou l'organització de la II Escola d'Estiu, patrocina-

nada pel Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

L'Escola d'Estiu 1984 pretenia ser un estímul, és a dir, no sols havien de ser cinc dies de conferències, de teories o de projectes irrealitzables, sinó el començament de tota una sèrie de treballs que continuarien al llarg de tot el curs, conscients de la importància de la tasca que, dia a dia, realitzaven. És a dir, es pretenia que fos l'inici de seminaris i grups de treball.

Els principals objectius que inspiraven aquesta Escola d'Estiu foren, entre altres, el continuar amb la intenció d'apropar la nostra realitat immediata a l'escola; donar resposta a la necessitat d'una renovació constant de mètodes i tècniques, de saber treballar uns materials i continguts adequats a cada circumstància i a cada alumne/a; oferir un espai de comunicació que permetés la convivència i l'intercanvi d'experiències entre els ensenyants.

L'Escola d'Estiu 1984 es celebrà a l'Institut de Formació Professional "Isidor Macabich". Tingué lloc del 10 al 15 de setembre, amb un horari de dilluns a divendres, de 16:30 a 21:30 hores.

S'estructurà de manera similar a l'anterior Escola d'Estiu: un bloc dedicat a les didàctiques i un altre als tallers. Es complementà amb un curs general dedicat a la Renovació Pedagògica, impartit per Pere Darder i Marta Mata, i un curs de ball pagès.

El dia de clausura, dissabte, de 10 a 12, es dedicà a la presentació dels centres de Recursos Pedagògics per part de Bartomeu Llinàs, i una valoració de l'Escola d'Estiu 1984.

Cal destacar l'enorme assistència, tenint en compte l'horari i que molts dels professors eren de fora i que encara faltava professorat a l'illa, ja que no s'havien fet tots els nomenaments per part de la Direcció Provincial.

La III Escola d'Estiu 1985 fou organitzada per l'APREP i també patrocinada pel Consell Insular d'Eivissa i Formentera, el MEC (Subdirecció General de Perfecciona-

ment del Professorat i CEP d'Eivissa).

L'èxit de les convocatòries anteriors va animar l'APREP a incrementar el nombre de curssets i ampliar els objectius. Per aconseguir-ho, es decidí que l'Escola es celebràs durant la darrera setmana d'agost (del 26 al 30) en sessions de matí (de 9:30 a 13:00) i tarda (de 16:00 a 20:00)

Les primeres sessions es dedicaren a les diferents didàctiques (llenguatge, matemàtiques, socials, educació especial) i les segones als tallers (àudiovisuals, tècniques de laboratori, expressió corporal, danses d'arreu del món, etc)

Assistiren com a ponents molts dels principals protagonistes dels moviments de renovació pedagògica d'altres indrets de parla catalana. Entre altres cal destacar la presència de M. Cinta Margalès, Núria Vilà, Jordi Quintana, Rosa Pla, Rosa Carrió, Mercè Laplana, Vicent Arnaiz i Neus Olivieri.

Aquesta convocatòria continuà tenint gran acceptació entre els mestres de les Illes Pitiüses, que no dubtaven assistir-hi en període de vacances.

L'Escola d'Estiu 1986 es desenvolupa del 25 al 29 d'agost al CP Sa Graduada. Fou organitzada per l'APREP i el CEP i patrocinada pel Consell Insular d'Eivissa i Formentera, el MEC (Subdirecció General de Perfeccionament del Professorat), la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears i la Caixa de Balears "Sa Nostra".

La novetat més important d'aquesta convocatòria fou el dedicar cada dia una sessió al debat sobre l'escola: com veien el seu present, quin volien que fos el seu futur; quins eren els seus problemes més importants i quines alternatives de solució hi podien brindar els professionals de l'educa-

ció amb l'aportació del seu treball o amb l'exigència als estaments o entitats corresponents.

Aquest debat responia a la convicció que per renovar i millorar l'escola pitiüsa s'havia de conèixer les noves tècniques i estar al dia quant a coneixements científics i pedagògics; però aquesta renovació no seria efectiva si no s'adaptava a la realitat pedagògica de les nostres illes i si no es

res. També es celebrà durant l'última setmana d'agost (del 24 al 27), al CP Sa Graduada.

Els objectius que es proposaren foren: un millor coneixement mutu dels del professorat; incrementar la seva il·lusió de renovadors; augmentar la qualitat i quantitat de la seva informació; reciclar i posar al dia els mètodes educatius; analitzar amb profunditat la realitat educativa de les Illes Pitiüses i buscar alternatives a les seves deficiències.

Amb aquest motiu es programaren **curssets pràctics** impartits per especialistes renombrats. En aquest camp foren novetats importants els curssets de "La premsa a l'escola" i "Gestió i Organització Escolar a partir del Pla de Centre"; **conferències informatives** sobre temes pràctics i de gran actualitat—"Reforma Educativa", "Règim Jurídic de Centres", "Programes de Renovació Pedagògica" i "El programa d'immersió: un aprenentatge precoç de la llengua catalana a l'escola"—impartides per les persones que pels seus càrrecs en tenien un millor coneixement i major responsabilitat; **tallers** que ens posaren al dia en el domini de la tècnica i de la plàstica; **debats-reflexió conjunta** sobre la situació de l'educació a les nostres illes i proposta d'alternatives a les seves deficiències.

L'Escola d'Estiu 1988 es preparà motivada pel mateix esperit que les anteriors i mantenint els mateixos esquemes. Però fou suspesa degut a la minvada inscripció de participants. És evident que el conflicte existent entre el Ministeri d'Educació i els professors dels centres d'ensenyament no universitari amb les greus vagues generades per la política del ministre Maravall havia generat un estat d'ànim determinant.

corresponia amb uns objectius concrets fixats pels únics que en coneixien la problemàtica.

Durant aquesta Escola es duplica el temps dedicat als tallers davant la sol·licitud dels professors que els anys anteriors es queixaven de la manca de temps per poder tractar cada matèria de forma adequada.

La Escola d'Estiu 1987 tingué les mateixes entitats organitzadores i patrocinado-

La **VIII Escola d'Estiu**, 1989, tengué els mateixos organitzadors i patrocinadors que les anteriors.

En aquesta convocatòria es va donar una estructura diferent a les altres escoles d'Estiu. Tengué una major duració ja que es celebrà del 7 de setembre al 1r d'octubre. Es va dividir en dos apartats: una part consistia en la realització d'uns itineraris pedagògics que poguessin ser emprats per totes les escoles de les Illes Pitiüses; l'altra part tractava d'un Mètode de Pedagogia Musical.

Entre les sortides i itineraris fets cal destacar ses Salines, els Amunts i Pla de Corona; Dalt Vila i el Museu Arqueològic; sa Penya, la Marina i es Puig d'es Molins.

El curs de música va estar impartit per Bartomeu Bibiloni i consistia en l'ensenyament del mètode de Pedagogia Musical d'Irigneu Segarra.

L'APREP, que en aquests moments es

troba en situació d'inactivitat, fa una **valoració positiva** del que foren aquelles **Escoles d'Estiu**.

Es comptava amb una nombrosa assistència; era gent motivada, interessada en la seva professió, que no dubtava oferir part del seu temps de vacances sense altra compensació, a canvi, que la íntima satisfacció personal. Allí no hi havia "crèdits" ni certificacions que poguessin significar cap avantatge a l'hora de presentar-se a unes oposicions o concurs de trasllat. En realitat, les **Escoles d'Estiu** donaven resposta a un professorat mancat d'ofertes de noves tècniques educatives o de facilitats per a l'intercanvi d'experiències educatives innovadores.

La creació dels CEP per part del Ministeri d'Educació va suposar un canvi en la situació ja que, poc a poc, aquests centres foren els encarregats d'organitzar cursos de formació per al professorat al llarg

del curs oferint, a més, certificacions addicionals que podien, en alguns casos, significar avantatges en els concursos de trasllats o en la presentació a oposicions.

Durant els primers cursos d'existència del CEP d'Eivissa, l'APREP va col·laborar amb aquell centre dependent del MEC, fins que la rodada progressiva del Centre de Professors ho va fer ja innecessari.

L'estat d'inactivitat actual no justificaria, en cap cas, l'autodisolució o desaparició de l'APREP. El món de l'ensenyament i els problemes que s'hi generen no és mica estàtic; sinó ben bé –al contrari– els nous temps presenten nous reptes als quals donar resposta.

L'APREP haurà d'estar alerta per donar resposta als nous reptes i mancances que el món de l'ensenyament pugui presentar. □

*Associació Pitiüsa per a la
Renovació Pedagògica*

Butlleta de subscripció a PISSARRA¹

Nom i llinatges: ..... Tel: .....

Adreça: ..... CP: ..... Població: .....

Se subscriu a *PISSARRA* al preu anual de 1.400 ptes. que abona mitjançant:

taló bancari o gir postal a nom de l' STEI

càrrec al compte bancari ²

(1) Els afiliats i afiliades a l' STEI reben *PISSARRA* de franc

(2) En aquest cas heu d'emplenar l'ordre bancària

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom de l'entitat: ..... Adreça: .....

Localitat: ..... CP: .....

ENTITAT	OFICINA	DC	COMPTE

Sr. Director:

Sou pregat d'atendre a partir d'aquesta data, i fins nou avís, els rebuts que us presentarà el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI) amb càrrec al compte indicat.

....., de ..... de 199...

(signatura)

L'ESCOLA D'ESTIU QUE VAIG VIURE (1981-84)

Joan Crespi Salas

Va ésser a l'estiu de 1981 que vaig entrar a formar part del Secretariat de l'Escola, juntament amb Joan Sanz, Francesc Lledó, Maria Collado, Miquel Montserrat, Immaculada Pastor, Maria Fortuny, Marosa Pons i Pere Carrió. Vàrem organitzar l'única escola d'estiu que s'ha fet a Magisteri i amb una idea bastant innovadora: llevar els curssets tradicionals i substituir-los per informació general sobre psicopedagogia, didàctica i organització de cicles. L'objectiu general era de donar una idea global del treball a desenvolupar per a cada nivell d'aprenentatge. Els alumnes només podien matricular-se a un nivell determinat, però en realitat tothom va assistir als cursos que va voler.

Entràrem a formar part del Secretariat amb una idea molt voluntarista i romàntica de l'ensenyança; volíem ajudar a la renovació pedagògica dels ensenyants i intentar aconseguir una escola arrelada a la nostra terra. Els objectius generals de les escoles d'estiu eren els mateixos, amb més o menys matisos i els vertaders protagonistes eren els professors/es assistents que cercaven recursos per fer una escola més activa, innovadora i, en definitiva, més nostra.

De fet, l'Escola d'Estiu ha contribuït d'una forma important a la renovació i canvi de l'escola a Mallorca. Cada Escola d'Estiu significava l'arribada d'aire fresc, de nous recursos i tècniques, nous materials que et feien començar el curs amb renovada il·lusió. Catalunya era capdavantera en ensenyament i la vinguda de professorat de

Rosa Sensat significava el contacte amb els corrents pedagògics més nous i avançats del moment, sense oblidar que cada any hi havia alguna personalitat de renom internacional (italiana, francesa, anglesa...) que venia a l'Escola d'Estiu de Mallorca.

Això ens mostrava com no estàvem tant lluny de l'Europa de la que aspiràvem formar part.

La consciència d'usar la nostra llengua com a mitjà de comunicació, l'estudi del medi com a recurs didàctic, la introducció de la nostra història i la nostra cultura en els programes i la recerca d'una ensenyança arrelada a casa nostra, eren innovacions que entraren poc a poc a les nostres escoles d'estiu.

La feina dins el Secretariat era intensa i tenia els seus moments lúdics i altres també de tensió. D'aquests en record dos en especial.

Un va ésser en una trobada en el local de l'OCA, amb la Junta Rectora d'AIRE (Associació Il·lenca per la Renovació Educativa). Aquest MRP havia sortit de l'Escola d'Estiu (record que amb en Guillem Daviu se'ns va ocórrer el nom "aire"). Tres membres del Secretariat de l'E. d'E. també ho eren d'AIRE. Jo vaig demanar que se'ls negàs el dret a vot ja que no havien estat elegits per l'Assemblea de l'E. d'E. El moment era delicat ja que en la votació es decidia si l'E. d'E. passava sota el domini d'AIRE, o mantenia la seva independència. Mantenir la seva independència li ha costat a l'E. d'E. de Mallorca no poder ésser MRP "oficial" durant tots aquests anys. Any darrere any l'E. d'E. de Menorca i AIRE s'hi han oposat, negant el seu vist i plau necessari.

Un altre moment conflictiu va ésser una visita al despatx del Sr. Gilet, aleshores (1994) Conseller de Cultura. El motiu de la visita era comunicar-li el robatori de dos ordinadors Appel. El Sr. Gilet en va renyar per haver denunciat el fet a la policia i haver donat peu que l'empresari que ens els havia deixat pogués reclamar-los a la Conselleria. Aquest fet, i d'altres de tipus personal, em va fer decidir abandonar l'organització de l'E. d'E.

La gent va a l'Escola d'Estiu no a cercar el certificat per augmentar el seu currículum, sinó per retrobar-se amb els companys i compartir il·lusions, intercanviar vivències i experiències, i cercar solucions als problemes professionals.

A vegades ens preguntam si encara té raó d'ésser l'Escola d'Estiu. Jo pens que sí que en té i que ha d'ésser el que sempre ha estat: lliure, sense imposicions ni interferències, crítica, creativa, innovadora i voluntària. Ha de tenir el suport de les institucions, però no el seu control.

Vint-i-cinc anys d'existència de l'Escola d'Estiu avalen la seva conveniència. □

QUÈ ÉS L'ESCOLA D'ESTIU? QUÈ VOLDRIA SER?:

EL DOCUMENT DE
L'ESCOLA D'ESTIU DE MALLORCA DE 1977

Ramon Bassa

Enguany celebrem la XXV edició de l'Escola d'Estiu de Mallorca, que s'inicià l'any 1968, amb alguns intervals sense realitzar-se. Per a la publicació que preparam per a tal efemèrides voldria fer arribar als lectors interessats per la història de l'Educació més quotidiana, un dels documents que elaborarem els organitzadors de l'Escola d'Estiu de 1977 (Margalida Aguiló, Ramon Bassa, Bel Bagur, Silvia Clemente, Rita Lliteres, Mariona Marrugat, Miquela Vadell i Antoni Tarabini, per l'Obra Cultural Balear).

L'Escola d'Estiu es realitzà a la Porciúncula, l'agost de 1977. Pensem que encara en aquells moments les llibertats democràtiques no estaven plenament assolides i que alguns partits polítics quasi bé acabaven de ser legalitzats o es trobaven a punt de ser-ho.

L'Escola d'Estiu de Mallorca, just és dir-ho, és la segona E. d'E. de tot l'Estat espanyol més antiga, després de la de Barcelona que va ser la iniciadora, l'any 1966.

En quant al document, poques coses a dir, excepte destacar la seva plena vigència, encara. Pensem que els punts que tracta encara els subscriurien molts dels antics i actuals organitzadors: ser una plataforma que possibiliti els contactes entre educadors,

intercanviar experiències, contribuir al coneixement de noves tècniques didàctiques, relacionar els continguts amb la nostra llengua i realitat nacional. Fins i tot, alguns dels perills que anuncia s'han fet realitat: l'excessiu "pedagogisme", no caure en el "tecnicisme utòpic" desconexor de la nostra realitat, no ser un local de conferències, intentar obrir opcions concretes, etc.

En tot cas, deix la paraula al document com a mostra viva de com pensàvem els mestres ara ja fa quasi vint anys.

Ramon Bassa

QUÈ ÉS L'ESCOLA D'ESTIU? QUÈ VOLDRIA SER?

«És una mostra que existeix la consciència que l'escola no estava al servei del poble. L'èxit de participació a les Escoles d'Estiu de Barcelona i València tradueix la insatisfacció de milers de mestres respecte a l'escola oficial.

En recerca d'un camí diferent al que ofería l'ensenyament oficial es va fer de cada vegada més compartida la idea que l'escola estava orientada a mantenir un sistema obscurantista i reaccionari, d'esqueina a la realitat social i cultural del nostre poble i en contra dels seus interessos. L'escola oficial creada pel franquisme encara es manté intacta; és per això que a l'Escola

d'Estiu li correspon i recollir opcions immediates cap a una escola nova democràtica. L'escola franquista, que patim, va anar evolucionant des dels anys quaranta, tant en la forma com en el contingut, però encara no ha estat substituïda.

L'Escola d'Estiu, essencialment, ha d'oferir opcions concretes i immediates de recuperació escolar. Certament, una nova escola per a les Illes Balears s'haurà de conformar dins un nou marc democràtic que l'envolti i conformi; però també és cert que els ensenyants no poden estar-se mans aplegades i esperar, com fins ara que els donin tot fet, com si fora caigut de l'aire del cel.

L'Escola d'Estiu és –durant uns pocs dies– un punt de reunió d'ensenyants i de persones interessades en les qüestions educatives.

Una Escola d'Estiu ideal és bàsicament crítica i facilita la contraposició d'idees i d'experiències.

No ha de ser un local de "conferències" pedagògiques, prolongació de la formació professional oficial.

No ha de caure en el "pedagogisme", desviació molt estesa on se suposa que únicament la millora tècnico-pedagògica a nivell individual pot resultar positiva.

No ha de caure en el tecnicisme utòpic desconexor de la realitat de les Illes on està immersa l'escola.

Ha de ser una Escola d'Estiu activa. Cal la participació dels ensenyants a tots els nivells. S'ha de rebutjar tota mena de passivitat i de conformisme, característics dels cursos o assignatures "institucionalitzats".

Ha de ser una escola que plantegi amb tota la seva cruïlla la dificultat en què es troben sotmeses la nostra llengua i la nostra cultura, i el nostre poble com a comunitat.

Ha de ser una escola de debat, de contrast de parers, de crítica. Si és possible, s'han d'establir les bases per a la recuperació immediata de la nova escola popular il·lenca; oportunitat perduda l'any 36.

Així, doncs, l'Escola d'Estiu actual vol complir una sèrie de finalitats:

- Ser una plataforma que possibiliti el contacte i les relacions entre els educadors que ara treballen dispersos.

- Intercanviar experiències educatives que puguin arribar a les persones amb inquietuds, i amb la intenció de donar noves idees i alternatives.

- Contribuir al coneixement de noves tècniques didàctiques i dels principis metodològics que són el seu suport (la investigació del medi, la lliure expressió, el sentit crític, etc...)

- Relacionar els continguts i mètodes educatius amb l'entorn sócio-cultural on es troba l'escola.

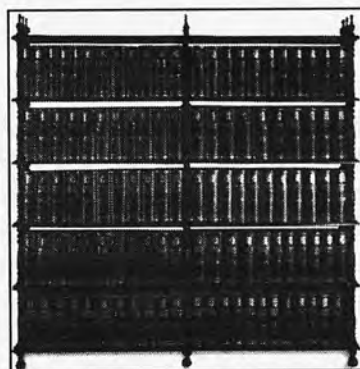
- Reflexionar sobre el paper del mestre a l'escola. Al servei de qui han d'estar?

- Donar a conèixer aspectes de la nostra realitat sóciocultural, per tal que els ensenyants puguin orientar millor la seva acció educativa.» □

ATENCIÓ!

A la fi es troba al seu abast la
GRAN ENCICLOPEDIA ESPASA
de la llengua CASTELLANA
de 112 volums.

Inclou
MOBLE LLIBRERIA

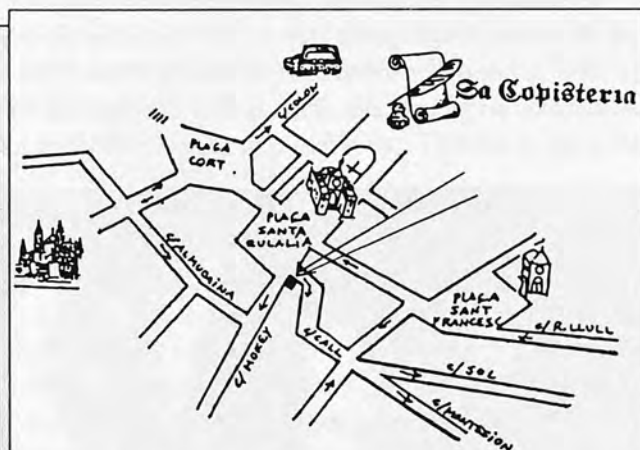
Cridi-ns a
ESPASA CALPE
24 89 37
FESTIUS INCLOSOS

Sa Copisteria
des Call S.L.

Pça Sta. Eulàlia / C/ Morey, 1
Tel: i Fax: 72 17 86 Palma 07001

FOTOCÒPIES EN COLOR
100 ptes

En ple Centre Històric

- Fotocòpies
- Multicòpies
- Fotocòpies en color
- Còpies de plànols
- Plastificacions
- Enquadernació ràpida
- Revistes i fullets
- Impressió làser
- Impremta ràpida
- Termografia
- Servei de telefax
- Fotocòpies en paper ecològic reciclat 100%
- Venda de paper reciclat
- Servei de recollida i entrega a domicili
- Professionalitat total

L'ESCOLA D'ESTIU al I CONGRÉS de la RENOVACIÓ PEDAGÒGICA de BARCELONA

El Secretariat de l'Escola d'Estiu de Mallorca us vol fer arribar quatre ratlles sobre les jornades finals del I Congrés de la Renovació Pedagògica celebrat a Barcelona els dies 8, 9 i 10 de febrer 1996 al Palau de Congressos de Montjuic. No es tracta de fer un resum exhaustiu del que van ser les jornades, sinó de fer-vos arribar algunes de les impressions que rebérem allà.

Per començar, informar-vos que aquestes han estat les jornades finals d'un congrés que ha durat més de dos anys i que ha estat la iniciativa d'un conjunt d'entitats que representen la Comunitat Educativa Catalana i que ha tengut com objectius:

- Recollir i difondre les experiències de millora educativa que es fan i promoure'n de noves.
- Oferir àmbits de cooperació i intercanvi entre totes aquelles persones, associacions, entitats que des de qualsevol sector de la Comunitat Educativa, promouen aquestes iniciatives.
- Promoure la reflexió col·lectiva, amb una visió constructiva i positiva que porti a l'elaboració de propostes d'avenç i de millora.

Al I Congrés hi havia sis Taules organitzades a l'entorn de tres debats cada una, més una setena dedicada exclusivament a les experiències presentades al congrés (unes quatrecentes), distribuïdes de la següent forma:

Taula 1.

L'alumnat protagonista de l'educació.

- 1/A. L'ensenyament obligatori per a tot l'alumnat.
- 1/B. La participació de l'alumnat millora l'educació.
- 1/C. Igualtat d'oportunitats de l'alumnat.

Taula 2.

Una nova professionalitat docent.

- 2/A. Formació inicial i sistema educatiu actual.
- 2/B. La promoció professional del professorat.
- 2/C. L'autonomia del professorat.

Taula 3.

El centre educatiu com a espai de la renovació pedagògica.

- 3/A. L'autonomia dels centres educatius.
- 3/B. Gestió i funcionament democràtic dels centres educatius.
- 3/C. L'avaluació dels centres educatius.

Taula 4.

Un sistema educatiu al servei d'una educació de qualitat.

- 4/A. Valors socials i qualitat educativa.
- 4/B. Funció social de l'educació.
- 4/C. Administració i qualitat d'ensenyament.

Taula 5.

L'entesa entre societat i educació.

- 5/A. Educació i societat plural.
- 5/B. Tecnologies i educació.
- 5/Bb. Normalització lingüística.
- 5/C. L'educació dintre i fora de l'escola.

Taula 6.

La renovació pedagògica com a motor de la qualitat de l'educació.

- 6/A. Agents i característiques de la renovació pedagògica.
- 6/B. La coordinació de centres per a la renovació pedagògica.
- 6/C. La xarxa de la renovació pedagògica de Catalunya.

Taula 7.

Les experiències educatives en el primer congrés.

Hi havia unes mil persones que participaven al congrés i, a part de les conclusions que es feren al final i que tenim per escrit (si les voleu consultar són al local de l'escola d'estiu), ens va satisfer molt ser presents allà, al fòrum de la discussió, escoltant tot el que es debatia i com es feia, com s'anava polint cada idea

intentant veure-la des de tots els costats i amb la participació de tots els tons de veu possibles i també comprovar com tot allò va prenent forma, té cara i ulls i és actual i forma part realment d'allò que tots pensam i mai trobam ni l'espai ni el temps oportú per dir-ho. A Mallorca sabem de la capacitat de feina dels catalans i catalanes, això també ens duu a una reflexió: Com ho fan? nosal-

tres creiem que s'ho saben crear, confien en ells mateixos i no esperen que ningú que no sigui ells, els tregui les castanyes del foc, per tant fan un som-hi! i ja els tenim aferrats a la feina i amb ganes; tenen moltes coses que els ajuden: les competències en matèria educativa, els seus ideòlegs, els seus intel·lectuals i pensadors, investigadors, ensenyants d'infantil, primària, secundària i universitat, parlant del cos únic d'ensenyants, tots allà fent pinya; també tenen les seves pròpies editorials, els seus moviments de renovació pedagògica en plena acció, una forta dosi de confiança en allò que fan i pensen... i endavant!

I nosaltres què? També tenim tot això, no en la mateixa quantitat però sí en qualitat. Pot ser l'únic que ens manca és un poc més de confiança en nosaltres mateixos, un poc més de comunicació, deixar un poc de banda el ..tanmateix, i anar fent i afegint la nostra feina a tot el que ja hi ha fet.

I..... què hi ha fet?

Que nosaltres ara recordem:

- 25 anys d'Escola d'Estiu, amb mils de participants que han incorporat a l'aula allò que els ha interessat del que han après.

- 17 anys de Setmana de Renovació Educativa, altre tant.

- AIRE un dels nostres i més estables moviments de Renovació Pedagògica.

- Col·legis de doctors i llicenciats, amb iniciatives, cursos, concursos, subvencions, beques, publicacions, grups de treball....

- Revistes i publicacions diverses on trobam espais de comunicació i possibilitat de difusió dels treballs d'investigació.

- CEP amb la formació del professorat, els grups de treball i els seminaris permanents.

- Tots els ensenyants que fan feina a l'aula provant coses noves aplicant, fen innovació.

- Etc, etc, etc....

Així mateix hi ha moltes coses, i si seguim en aquest camí que de fa estona altres companys i companyes ja han començat i hi estan treballant de valent?

Fan falta caps diferents que pensin coses diferents en accions convergents, mans que treballin, esperit de col·laboració, set de comunicació, ganes de passar-s'ho bé, il·lusió per aprendre del que anem fent, esperit d'aventura, coratge,.... què més vos pareix que hi podem afegir? Esperam les vostres idees convergents, mans, cap i cos. Digau-nos coses.

Secretariat Escola d'Estiu

C/ Vicenç Mut, núm. 6 - 2n.

07001 Palma - Telèfon: 722925

TECNOSPORT

PISCINES

TENNIS

SQUASH

POLIESPORTIUS

GUNITATS

**PAVIMENTS
POROSOS**

C/ Gremi dels Boters, 19

07009 Palma

Telèfon: 43 02 00

Fax: 42 14 80

C/ Deulosal, 19

Maria de la Salut

Telèfon: 52 53 50

Vint-i-cinc Escoles d'Estiu de Mallorca

Balanç d'urgència

Miquel F. Oliver

El present article és un avanç de la investigació realitzada per l'autor¹ amb el títol "Vint-i-cinc Escoles d'Estiu de Mallorca" i que serà publicat properament en un llibre col·lectiu realitzat amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de les Escoles d'Estiu de Mallorca.

1. Objectius de la investigació

Després de vint-i-cinc edicions de l'Escola d'Estiu de Mallorca (EEM) consideram que és un moment adequat per fer-ne balanç i per avaluar-ne la incidència sobre el professorat de Mallorca, des del punt de vista diacrònic i des de la perspectiva dels continguts

i l'orientació que ha dominat cada una de les èpoques històriques en què es poden emmarcar aquests encontres formatius.

Els objectius que ens hem marcat són els següents:

– Conèixer l'evolució de les EEM des de 1968 fins a l'actualitat.

– Analitzar quina ha estat l'oferta d'activitats formatives de les EEM.

– Conèixer l'opinió de l'equip iniciador d'aquestes EEM, respecte de l'actual situació formativa i de les perspectives de futur.

– Contribuir a l'elaboració de conclusions i propostes d'actuació de cara al futur.

**PRIMERA ESCOLA
D'ESTIU**

30 • juny – juliol 96

2. Fonts consultades

Per aconseguir els esmentats objectius hem consultat els següents documents i arxius:

- Anàlisi documental dels estudis que han tractat el tema
- Consulta dels arxius de l'EEM:
  - Programes
  - Memòries
  - Diaris
  - Dossiers de premsa

Així mateix i per tal de completar l'estudi a nivell qualitatiu hem realitzat entrevistes als membres del primer Secretariat Pedagògic de l'EEM.

3. Dimensions objecte d'estudi

Per realitzar l'anàlisi de les ofertes formatives de les diferents EEM hem elaborat una classificació on, després de l'anàlisi dels programes dels diferents cursos, hem anat situant cada una de les activitats. Aquest fet ens ha facilitat tenir una visió clara i apta per realitzar comparacions i per poder extreure conclusions respecte als trets fonamentals de les esmentades ofertes.

El nostre estudi s'ha basat en les següents dimensions: **Model de formació** (transmissiu, implícit o autònom); **Agent organitzador** (institucional o no institucional), i **Contingut de formació** (activitats curriculars, psicopedagògiques i no escolars). Som conscients que deixam de banda paràmetres no menys importants però creiem que l'anàlisi sota altres dimensions ha d'esser motiu d'una altra investigació.

**DARRERA ESCOLA
D'ESTIU**

4. Apartats del treball

Després de situar històricament els antecedents de la Formació Permanent del Professorat (FPP) a Mallorca s'analitza l'oferta formativa de cada època.

Cinc són les etapes en què hem dividit aquests vint-i-cinc anys d'EEM:

1. Escoles d'Estiu Cèlia Viñas (1968-1971)
2. Secretariat Pedagògic de l'OCB i Comissió Organitzadora (1975-1977)
- El buit pedagògic (1978)
3. STEI (1979)
4. Patronat "Escola d'Estiu de les Illes Balears" (1980-1985)
5. Col·lectiu "Escola d'Estiu de Mallorca" (1986 - fins a l'actualitat)

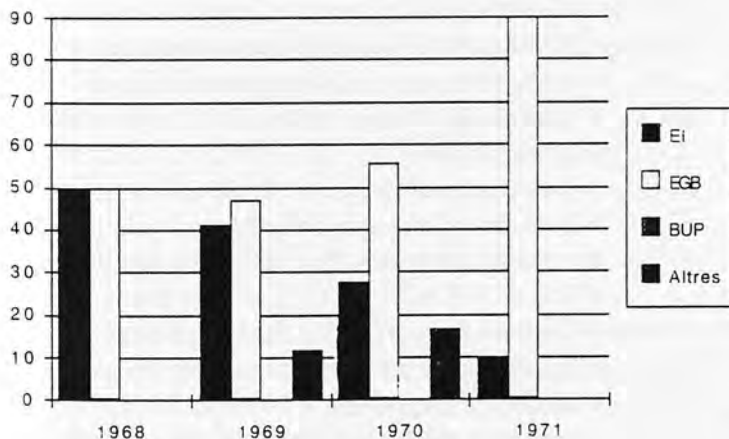
A cada etapa s'han analitzat les activitats formatives segons els següents paràmetres:

- Tipus de contingut formatiu (curricular, psicopedagògic o no escolar)
- Nivell educatiu al qual van adreçades
- Tipus de contingut curricular
- Tipus d'activitats no escolars

A mode d'exemple podem veure el gràfic 1 que ens mostra el nivell educatiu al qual anaven adreçades les ofertes formatives de les Escoles d'Estiu Cèlia Viñas (1968-1971) i on podem observar que allò que en un principi fou una oferta equilibrada entre Educació Infantil (preescolar o parvulari en aquells moments) i EGB va anar canviant de cara a la disminució de l'oferta d'Educació Infantil i un importantíssim augment de l'oferta d'EGB. En aquesta època no es va comptar amb cap tipus d'oferta adreçada a BUP.

Gràfic 1.

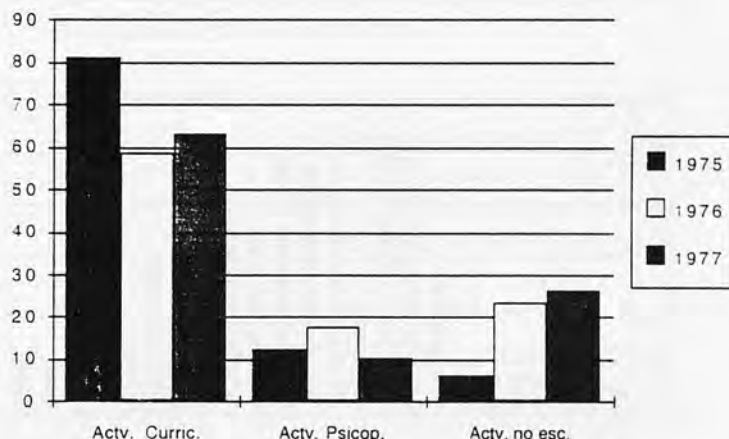
Activitats segons el nivell educatiu al qual van adreçades (1968-1971)

Al gràfic 2 veiem les activitats formatives segons el tipus de contingut formatiu de l'etapa del Secretariat Pedagògic de l'OCB i la Comissió Organitzadora. Com podem observar, al llarg d'aquesta etapa es van reduint les ofertes referides a activitats curriculars, les activitats psicopedagògiques més o menys s'estabilitzen i les activitats que van augmentant són les no escolars.

Gràfic 2.

Activitats segons el tipus de contingut formatiu (1975-1977)

Per altra banda l'estudi analitza les vint-i-cinc EEM d'una forma global (vegeu a mode d'exemple els gràfics 3 i 4)

La investigació compta també amb una entrevista als membres del primer Secretariat Pedagògic de les EEM, la qual cosa ens facilita una anàlisi qualitativa del tema d'estudi.

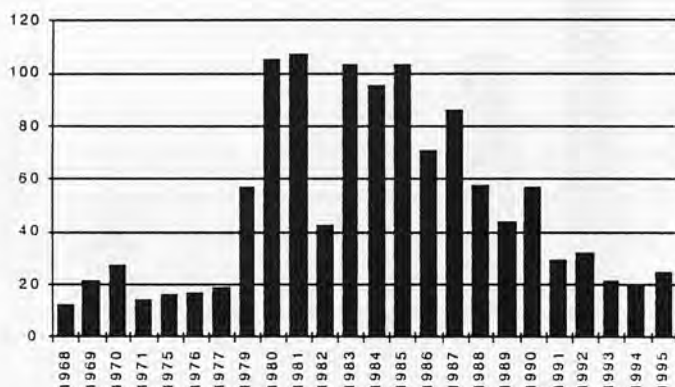
Per acabar es presenten un conjunt de conclusions que pretenen convertir en propostes d'actuació de cara al futur de les EEM totes les dades sorgides de la present investigació

5. Conclusions

- Les diferents èpoques o etapes naturals de les EEM, es poden agrupar en tres grans blocs:
  1. La Renovació: iniciativa dels mestres –franquisme i transició– (1968-1978)
  2. La intervenció institucional –STEI-Patronat "Escola d'Estiu de les Illes Balears"– (1979-1985).
  3. Eclipsament a causa de la formació institucional –Col·lectiu "Escola d'Estiu de les Illes"– (1985-fins a l'actualitat)
- L'EEM, de l'etapa de la Renovació: iniciativa dels mestres, és a dir, durant els darrers anys del Franquisme i la transició, és l'única oferta de FPP que hi ha a Mallorca i es caracteritza per:

- La renovació de l'escola
- La instauració de l'Escola Activa
- La defensa de la Llengua i la Cultura pròpies
- Abarcava tot un sector social que anava més enllà del món estrictament educatiu, acollint ciutadans i col·lectius d'altres sectors.
- Es va constituir com a plataforma de reivindicacions socials, culturals i polítiques com efecte compensador de les mancances associatives i organitzatives de l'època.

Gràfic 3.
Índex d'oferta formativa²

- L'EEM registra el seu major índex d'oferta formativa durant l'època de la intervenció institucional (Patronat "Escola d'Estiu de les Illes") i durant els primers anys del col·lectiu "Escola d'Estiu de Mallorca", és a dir, entre l'inici de la democràcia i la creació dels CEPs.
- A partir de l'any 1985 la institució que domina l'àmbit de la FPP és el CEP, que substitueix d'aquesta manera l'EEM.
- Després d'haver servit com a revulsiu perquè l'Administració Educativa iniciés la tasca d'organitzar la FPP i després també de participar-hi en la gestió dels primers anys (com a membre de la comissió Assessora del CEP), l'EEM inicia un procés de disminució de la seva oferta-demanda (eclipsament).
- El contingut formatiu ha anat canviant al llarg dels anys. Les activitats curriculars han anat disminuint, en benefici de les activitats no escolars, les quals han augmentat considerablement des de la creació dels CEPs. Per altra banda les activitats psicopedagògiques s'han mantingut estables registrant una mitjana del 13 % del total de l'oferta.
- L'oferta s'ha adreçada majoritàriament a EGB i, en segon

me, a Educació Infantil. L'oferta adreçada a BUP ha estat molt escassa i no parlem d'altres nivells educatius com l'Educació d'Adults, etc., que s'han contemplat d'una manera molt reduïda.

- Els continguts curriculars que han ocupat majoritàriament els cursos de les EE han estat, per ordre d'importància, els següents: el Llenguatge, les Matemàtiques i les Ciències Socials. En segon terme destacam els cursos referits a Llengua i Literatura catalanes, Ciències Naturals, Psicomotricitat i Expressió Corporal, Expressió Musical, Expressió Plàstica i Artística, Mètodes Educatius i Aspectes organitzatius i pedagògics relacionats amb el currículum.

Els aspectes que menys s'han tractat són els referents a Llengua i Literatura castellanes i estrangeres, Física i Química, Dibuix, Educació Física i Educació Moral i Ètica.

- Els temes de debat i discussió que més freqüentment s'han tractat a les diferents èpoques han estat els següents:

1. La Renovació: iniciativa dels mestres (Etapa Cèlia Viñas i Secretariat Pedagògic OCB/Comissió Org.):
  - Escola activa
  - La Renovació Pedagògica
  - Llengua i cultura pròpies
2. La intervenció institucional (Etapa STEI i Patronat «Escola d'Estiu de les Illes»):
  - Escola Mallorquina (Llengua i cultura pròpies...)
  - Com organitzar l'EE
3. Eclipsament a causa de la formació institucional (Col·lectiu «Escola d'Estiu de Mallorca»):
  - Escola Mallorquina
  - Model Educatiu Propi

- Els tres diferenciadors de cada una d'aquestes èpoques es poden resumir de la següent manera:

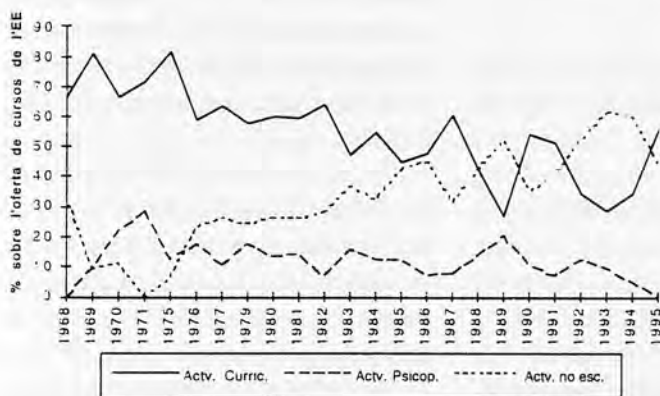
1. La Renovació: iniciativa dels mestres (Etapa Cèlia Viñas i Secretariat Pedagògic OCB/Comissió Org.):
  - Fort interès per la Renovació Pedagògica i per l'Escola Activa.
  - Plataforma de trobada i d'intercanvi de mestres.
  - Incidència en sectors socials externs a l'educació.
  - Arrelament al País. Recuperació de la llengua i de la cultura pròpia.
  - Participació activa i democràtica dels mestres.
  - Plataforma política i pre-sindical.
2. La intervenció institucional (Etapa STEI i Patronat "Escola d'Estiu de les Illes"):
  - Plataforma de trobada i d'intercanvi de mestres.
  - Preocupació per la Formació Permanent dels professionals de l'ensenyament.
  - Arrelament al País. Recuperació de la llengua i de la cultura pròpia.

- Escola Mallorca.
  - Participació activa i democràtica dels mestres.
3. Eclipsament a causa de la formació institucional (Col·lecció «Escola d'Estiu de Mallorca»):
- Plataforma de trobada i d'intercanvi de mestres.
  - Predomini del debat i reflexió sobre la pràctica educativa i sobre l'arrelament al País.
  - Arrelament al País. Recuperació de la llengua i de la cultura pròpia.
  - Escola Mallorca.
  - Participació activa i democràtica dels mestres.

Gràfic 4.

Activitats segons el tipus de contingut formatiu (per EE)

Situació actual i perspectives de futur:

1. Recuperació de l'esperit renovador:

- Per tal de recuperar l'esperit renovador les darreres EEM van canviant de plantejament però sobretot d'oferta formativa. És per això que no es pot parlar, durant aquesta darrera època, d'un plantejament consolidat que es mantingui any rera any. És evident que no es pot culpar ningú d'aquest fet. L'oferta institucional (CPRs, ICEs...), els sexennis, la necessitat de reciclar-se en aspectes de llengua i cultura pròpia, la manca de validesa oficial dels certificats d'assistència a les EEM... Tot plegat ha provocat que els mestres no assisteixin massivament a aquestes trobades formatives.

Per altra part, els balls de xifres de participació i de pressuposts de les activitats formatives institucionals, afegit al bon record dels anys daurats de les EEM ens ha fet analitzar la situació d'una manera que possiblement no sigui la correcta:

- Sembla que tot curset de Formació Permanent (indistinta-

ment de qui l'organitzi i de qui l'imparteixi) ha de suposar una Renovació Educativa

- Sembla que donam més importància a la quantitat d'assistents que a la qualitat dels cursos.
- Fins hi tot hem arribat ha pressuposar que amb la creació dels CPRs la renovació curricular era un fet i vàrem assajar de canviar el tipus d'oferta (adreçant excessivament els cursos de les noves EEM a aspectes no escolars i alternatius) Cal que ens centrem, doncs, en recuperar aquest ESPERIT RENOVADOR (i com és natural l'aspecte curricular ha d'esser un dels aspectes a tractar de forma predominant) en el seu espai natural, és a dir, el NO INSTITUCIONAL. Ara només ens cal trobar l'enfocament adequat.

2. Retrobar l'enfocament adequat:

Per una part, cal crear la dinamització necessària per rompre amb la inèrcia de la formació burocratitzada i connectar amb l'esperit reivindicatiu dels anys primers, però amb objectius nous, més d'acord amb la situació actual, amb tots els problemes d'ordre polític i de participació que això implica.

Per altra part, cal superar la incapacitat de combinar equilibradament unes propostes de continguts i de metodologia atractives i lúdiques però al mateix temps eficaces (o funcionals) amb la dispersió i multiplicitat d'ofertes diverses sense un denominador/aglutinador comú.

El repte és omplir un buit existent: "oxigenar" la Formació Permanent burocratitzada sense perdre la participació (ponderada, no és possible ni necessària una assistència massiva com la dels anys 1980-1985), però amb continguts engrescadors. Els grans temes de la nostra educació -llengua, cultura, mètodes...- continuen plantejats com a problemes que ningú, des de les institucions, no soluciona globalment, cal encara que proposes com les de l'EEM contribueixin a buscar-hi resposta. □

Palma, maig de 1996

¹Aquesta investigació forma part a la vegada d'un treball més ampli sobre la Formació Permanent del Professorat a Mallorca i que ha estat dirigit pel Doctor Antoni J. Colom (Escoles d'Estiu) i pel Doctor Bernat Sureda (ICE i CPRs)

²Índex que expressa matemàticament la relació existent entre el nombre de cursos i la durada en hores. En aquest cas el valor assignat a cada curs és 1, ja que tots els cursos tenen la mateixa durada.

REPERCUSSIONS DE L'AJUST ESTRUCTURAL EN EL PERSONAL DE L'EDUCACIÓ

(Ginebra 22-26 abril 1996)

Pere Polo Fernández

El novembre de 1995, el Consell d'Administració de l'Oficina Internacional de Treball decidí que, entre els dies 22 i 26 d'abril del 96, es celebrés a Ginebra una reunió paritària sobre les repercussions de les polítiques d'ajust estructural en el sector de l'educació, en particular respecte a les condicions d'ocupació i a les perspectives professionals del personal docent.

COMPONENTS

La reunió paritària engloba dues delegacions de 20 membres cada una. La primera, la dels empresaris, entre els que s'hi trobaven 16 representants governamentals de països com Alemanya, Austràlia, Xile, Xina, EE.UU, Marroc, Índia... més quatre representants del sector privat (un d'ells del col·legi El Vedat de València).

La segona, la dels treballadors; dels 20 representants, 18 eren de la IE.

Ambdues delegacions gaudien de l'ajuda d'assessors específics als quals s'hi juntaven també tota una sèrie d'organitzacions com l'Agència de Cooperació Cultural (ONU), l'Oficina de la Internacional d'Educació, Organització de la Unitat Africana, ACDE, UNICEF, UNESCO; CIOLS...

Entre les diverses delegacions de la IE, i en representació dels STEs, vaig ésser

l'únic assistent de l'estat espanyol que vaig poder fruit de l'interessant debat que tingué lloc allà.

ORGANITZACIÓ DE LES JORNADES

La OIT havia elaborat un informe que servia de base per a la discussió. Cada una de les delegacions recolzada pels seus assessors, debatien els punts. Més tard, els portaveus presentaven les respectives conclusions en la reunió conjunta.

L'informe constava de sis capítols:

1r. Estructura, finançament i ocupació en els serveis d'educació i formació.

2n. Canvis en les característiques de la progressió professional: contractació, ascens i promoció; avaluació i perfeccionament professional.

3r. Les dones en el sector de l'educació i la informació: obstacles per a la igualtat d'oportunitats i de tractament.

4t. Relacions laborals: participació en la presa de decisions, consulta i solució de conflictes.

5è. Remuneració.

6è. Condicions de treballs: direcció, número d'alumnes per aula, personal no docent, estrès i esgotament físic.

INTERVENCIONS

En la seva intervenció, el portaveu del Grup dels Treballadors va expressar el desig dels docents que quedí garantit que les oportunitats, cohesió i qualitat de vida que proporciona l'educació estiguin a l'abast de tots.

De la mateixa manera, defensava el seu dret a participar en les negociacions i en la recerca de solucions davant els problemes nacionals i mundials, i assenyala que les polítiques d'ajustament estructural que no proporcionaven a l'educació els recursos suficients comportaven canvis socials inacceptables.

Per part seva, el Secretari General de la IE va recordar que el sector de l'educació era l'empresari que comptava amb el major nombre d'assalariats de tot el món (55 milions) dels quals, la meitat aproximadament, eren membres de la IE.

Va afirmar que el personal docent comprenia les noves realitats econòmiques, però no acceptava que els retalls incidissin en la reducció al mínim la inversió en educació, salut pública i serveis públics; que l'educació era l'instrument més efectiu per mitigar la pobresa i que, malgrat estar reconegut com un dret fonamental, encara existien 900 milions d'analfabets, majoritàriament dones i nins.

Que la solució no podia deixar-se en mans de les forces del mercat perquè redundaria en la disminució de la qualitat de l'educació i en dificultats cap al seu accés, tota vegada que era evident que la negativa dels sindicats de treballadors a acceptar les reduccions en inversions considerades bàsiques, tan sols havia aconseguit provocar restriccions en els seus drets, acomiadaments i un llarg etc. de mesures de coacció.

Un representant dels empresaris va voler matisar la diferència entre els conceptes "política d'ajust estructural" i "privatització".

Segons ell, l'ajust en la despesa pública tractava de transferir el nivell d'inversió del sector menys productiu al més productiu. D'aquí que si el sector de l'educació s'incloua en aquest segon tipus podia veure augmentat el nivell de despesa que se li dedicaria.

Per altra banda, afirmava que el preu de l'educació privada es veia compensat per la qualitat oferida, i que era aquesta qualitat la que s'hauria d'aconseguir en un sistema democràtic. Sense suprimir el dret de cap dels ciutadans.

Un membre dels treballadors va convenir en el dret a triar entre educació pública i privada, assenyalant, per altra banda, que només el podrien exercir aquells que disposassin dels recursos financers adequats.

La portaveu del Grup dels Treballadors va reptar els governs a presentar un estudi que demostrés que l'educació privada era millor que la pública.

Naturalment i bast de les reformes educatives aplicades amb motiu de l'ajust estructural.

La portaveu del Grup dels Treballadors va parlar d'efectes demolidors sobre la inversió i situació del personal docent. Instava a la recerca d'enfocaments alternatius que potenciaran la participació social, sense subestimar la capacitat dels serveis públics. L'augment de les inversions dedicades a educació podria obtenir-se bé amb la reducció de despeses militars o l'eliminació

d'avantatges fiscals als ciutadans més rics, etc. Fins i tot va plantejar la possibilitat que es condonés el deute als països menys desenvolupats que augmentessin la seva inversió en educació.

El terme "privatització" fou objecte de debat per part de tots els presents, amb punts de vista molts distints, com és lògic. El que per a uns només era possibilitat i llibertat d'elecció, per a altres representava l'abandonament per part dels Governos d'oferir una ensenyança gratuïta, universal i pública.

Varis treballadors recordaren que l'educació no hauria de ser considerada una activitat econòmica sinó un servei públic essencial, un dret inalienable, difícilment compatible amb la situació de treball a temps complet que els nins de països subdesenvolupats havia de realitzar per sobreviure.

Ocupació del personal docent i canvis estructurals

Davant la constatació de la pèrdua d'interès cap a la professió, per part de les persones millor dotades i més intel·ligents, el representant del Grup de Treballadors, va analitzar tot un conjunt d'elements que han afavorit aquesta situació: ingressos baixos, condicions de treball inadequades, manca de formació adequada a les noves tecnologies, inseguretat en l'ocupació, violència a les aules, etc.

Les dues parts varen convenir que es necessitaven millorar les condicions dels docents per fer atractiva aquesta professió.

Participació del personal docent en les condicions relatives a les polítiques d'ajust estructural.

Davant aquest punt, el portaveu del

Grup Governamental/Empresaris recordava que els governs eren els encarregats d'adoptar les decisions finals, si bé reconeixien als sindicats tasques de consulta, transmissió d'informació, subministrament de formació, realització d'estudis comparatius internacionals, etc. Evidentment semblen poques competències al portaveu dels treballadors que reclamava una autèntica negociació col·lectiva, una co-participació social en tot el que fa referència a la discussió de les polítiques d'ajust estructural, re-

cordant que hi havia molts de països que no complien els convenis de OIT, ja que denegaven als funcionaris públics el dret a la vaga, la negociació col·lectiva i fins i tot el dret a sindicar-se.

Educació i formació del personal docent

En aquest punt gairebé no hi havia divergències. La necessitat d'una formació inicial d'alta qualitat i de nivell universitari, així com la formació continuada eren defensades pels portaveus d'ambdues delegacions. Donaven suport a una major inversió en les necessitats de formació i readaptació professional del personal docent.

Funció de la OIT

Segons els portaveus del Grup Governamental/Empresaris, la OIT hauria de publicar directrius generals que permetessin millorar la qualitat de l'Educació, fomentar la formació professional i la formació

d'adults, tot en una línia d'austeritat, deguda a les restriccions pressupostàries de l'organisme internacional.

Per la seva part, el portaveu del Grup dels Treballadors va sostenir que la OIT hauria de fomentar, en tots els països que l'integren, estudis sobre l'ocupació i la seva vinculació amb l'educació, resoldre el greu problema del treball infantil i encoratjar les discussions bipartides i tripartides en aquells països que suporten l'ajust.

CONCLUSIONS SOBRE LES REPERCUSSIONS DE L'AJUST ESTRUCTURAL EN EL PERSONAL DE L'EDUCACIÓ

(Presentat pel Grup de Treball sobre les conclusions)

Naturalesa i abast dels ajusts

L'ajust estructural és definit com l'adaptació a les noves circumstàncies econòmiques a fi de superar els desequilibris motivats per factors nacionals o internacionals. Es constata que això es tradueix en una disminució de les inversions en educació, i que això també significa retalls en els nivells de formació i qualificació del personal docent i en els seus salaris, i en el deteriorament de les condicions d'ensenyança/aprenentatge de qualitat.

Els Governos que han de realitzar polítiques de reajust econòmic haurien de tenir en compte que la inversió prioritària d'un país, si vol la formació individual, l'harmonia social i la prosperitat econòmica, és la inversió en educació; aquesta, per tant, s'hauria d'incrementar.

POLÍTICA: ACCÉS I QUALITAT DE L'ENSENYANÇA/APRENENTATGE

Els objectius generals de les polítiques de reforma haurien de ser l'assoliment d'ensenyança de qualitat per a tots. Per això és necessari que hi hagi igualtat d'accés i la major varietat possible d'oportunitats d'educació general i professional, i una en-

senyança de qualitat a tots els nivells.

Per això es proposa la restricció de les exagerades despeses militars, una recaptació fiscal més eficient, la condonació del deute als països més pobres, i una transformació i millora de la gestió de l'organització escolar i de les pràctiques docents en la línia d'una descentralització educativa.

Aquesta descentralització per tenir èxit no hauria de suposar la reducció dels recursos públics assignats a l'educació i hauria de donar la responsabilitat en molts d'aspectes a la comunitat educativa (pares, professors, alumnes i, si és el cas, empresari). L'estat faria tasques de supervisió per assegurar la qualitat d'ensenyança.

Per garantir l'èxit de les polítiques dels governs en pro d'una ensenyança més rendible i de millor qualitat serà imprescindible la plena participació del personal docent i de les seves organitzacions.

EL PAPER FUTUR DE LA OIT

Els seus objectius haurien de tenir les següents línies directrius:

a) Seguir fomentant l'aplicació de les normes internacionals del treball, reforçant la llibertat sindical, el dret de sindicació i de negociació col·lectiva.

b) Fomentar els objectius socials i d'ocupació en aquesta delicada etapa de reforma del sector públic.

c) Vetllar perquè els canvis siguin positius per als treballadors/es de l'educació.

d) Promoure la formació professional de joves i adults.

e) Organitzar seminaris i simposiums a nivell regional i nacional per promoure el diàleg paritari i tripartit.

f) Promoure la tasca a favor de les dones, les minories i les poblacions indígenes.

g) Mantenir estretes relacions i diàlegs amb altres organismes internacionals pertinents (UNICEF, UNESCO, FMI, Banc Mundial). □

Secretari General de l'STEI

tecno broker
Corredoria d'Assegurances S.L.

Una assegurança intel·ligent

Una assegurança eficaç

Productes comercialitzats en exclusiva

- Llar
- Subsidi
- Medicina privada

C/ Julià Álvarez, 8 1r esq.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 76 13 35 Fax 76 07 52

ALGUNES REFLEXIONS SOBRE L'EDUCACIÓ

(A partir de les conclusions de la Reunió Paritària sobre l'Ajust Estructural en el Personal de l'Educació, celebrada a Ginebra)

Pere Polo Fernández

A la reunió paritària, celebrada a Ginebra, els dies 22 al 26 d'abril, el Secretari General de la Internacional de l'Educació va recordar que el sector de l'educació s'oposava a l'aplicació de la ideologia de la desragnamentació i la privatització que havia contribuït a reduir al mínim l'educació, la salut pública i els altres serveis públics.

L'educació ha contribuït, més que qualsevol altra iniciativa governamental, a garantir l'equitat i les oportunitats per als treballadors. L'educació és l'instrument més efectiu per enfortir les economies i mitigar la pobresa.

També recordava que els polítics reconeixien que l'educació era un dret fonamental i que, malgrat això, actualment existeixen en el món més de 900 milions d'analfabets; que el 25 % dels nens i nines de 6 a 11 anys no assisteix a escola, i que la solució d'aquests problemes no es pot deixar en mans de les forces del mercat, tota vegada que les polítiques d'ajust, havien tengut generalment com a conseqüència la disminució de la qualitat de l'educació i el seu accés més limitat, i que la negativa dels sindicats de treballadors a acceptar passivament la reducció de la despesa pública i la privatització dels

serveis públics que suposen les polítiques d'ajust han donat lloc a la restricció dels drets de sindicació i negociació col·lectiva, a acomiadaments massius, intimidació jurídica i la implantació d'una legislació que no té en compte els convenis col·lectius. Aquestes accions han ocasionat la desmoralització i la marginació dels docents que haguessin pogut ésser poderosos aliats en el procés de canvi.

Tal com es desprèn de l'informe del Banc Mundial, l'educació fa retrocedir la pobresa. L'educació és un fre a l'exclusió. La quantitat de joves que es troben en situació de fracàs i que no aconsegueixen integrar-se en la vida activa és cada vegada major. Els majors que estan en la vida activa tenen dificultats per mantenir l'ocupació degut al desfàsament que existeix entre la seva formació i els continguts cada vegada més tecnològics de les ocupacions. La formació

continua es presenta com a resposta a aquests canvis.

És necessari emprendre accions per tal que tota persona frueixi d'una vida decent. L'ús i l'abús de la naturalesa ens ha portat al desequilibri.

Les demandes d'igualtat són ignorades, els immigrants i les minories ètniques són víctimes de discriminació.

L'educació no és l'únic mitjà disponible per crear un procés de desenvolupament i consolidar la democràcia, però és un dels factors fonamentals.

Tota persona té dret a rebre una educació de qualitat, entesa com la que proporciona als estudiants els instruments per afrontar els problemes amb què es troben ara i els que vindran, i trobar-hi les solucions.

Es pot mesurar la qualitat?

Hi ha certs aspectes que es poden mesurar. Aquells que anomenariem "producte immediat" (coneixements, destreses, comportament i actituds, segons les proves i exàmens). A d'altres pels quals s'ha d'esperar de 10 a 15 anys, que són el resultat del producte, és a dir, l'habilitat per funcionar en la societat, la cultura i l'economia.

Fàcilment es cau en l'avaluació de les despeses a les escoles, no en la dels resultats.

Perills que amenacen la qualitat de l'educació

L'enfocament econòmic que es dona a l'educació fa que la política "oficial" tendeixi a estalviar en perjudici de la qualitat.

Amb aquestes polítiques sempre es surten perjudicats els més dèbils. La tendència actual és de reduir despeses, tant en salaris com en inversions.

Per fer front a això, pràcticament tots els estats es troben immersos en reformes educatives, però hauriem d'aclarir que no totes pretenen el mateix.

Es podria definir la reforma com: millorar o convertir en quelcom millor, eliminant o corregint el que és dolent o està equi-

vocat, per aconseguir un canvi social.

Podem destacar diferents tipus de reforma, segons:

- objectiu
- currículum
- finançament
- organització
- accés
- mètodes d'ensenyança

Avui dia les idees de reforma estan guiades i dominades per economistes, que generalment tenen idees neoliberals, i no per experts d'educació.

Aleshores la prioritat no és la qualitat, sinó la reducció de les despeses. En moltes parts del món, els estats tracten de renunciar

als treballadors va reptar els governs a presentar un estudi que demostrés que l'educació privada era millor que la pública.

De bell nou es parla del xec escolar. També a l'Estat espanyol on, en el congrés d'ACADE (patronal laica) celebrat recentment a Madrid, es tornava a parlar del xec escolar com si fos la panacea. Hem de recordar que aquest sistema redueix immediatament l'accés a l'educació, tota vegada que els membres més pobres de la societat no poden pagar. Aquest sistema també afavoreix la creació d'una elit d'alumnes que tenen una alta qualitat d'educació a canvi d'elevades despeses. Això no tan sols augmenta les desigualtats socials entre rics i

pobres, sinó que també discrimina els nins.

Però, més enllà del problema d'activar les divisions socials, la privatització lleva la responsabilitat pública als governs en la seva funció de proveir l'educació als seus ciutadans i assegurar la qualitat i serveis. L'educació es converteix en esclava de les forces del mercat.

De la mateixa manera que tots els serveis públics, s'hauria de mantenir l'educació sota el control d'òrgans democràticament responsables que consulten i negocien en un ampli ventall d'opinions i interessos la manera de desenvolupar un sistema educatiu per a tota la societat.

Aquests dies s'acaba de formar el nou govern de l'Estat, i la ministra d'Educació, Sr. Aguirre, acaba d'anunciar algunes pistes sobre la seva futura actuació:

1.- Llibertat d'elecció de centre i qualitat de l'educació. Ambdós principis en igualtat de condicions.

2.- Augmentar aules concertades si hi ha demanda, i tancar-ne de públiques si hi ha poca demanda.

3.- Diàleg amb tots els sectors per a aplicació de la LOGSE.

Lògicament són conceptes amb els quals ens haurem de familiaritzar ben aviat. Segons alguns mitjans de comunicació, aquesta "Thacher espanyola" és partidària acèrrima de les privatitzacions. A ella li recordaré el punt 7 de les conclusions de la reunió paritària celebrada a la OIT, el passat mes d'abril, i que el President del Consell d'Administració de la OIT farà arribar al Govern espanyol, com a Estat membre:

"La responsabilitat fonamental de l'Estat és de proporcionar una ensenyança pública universal i gratuïta. Les institucions privades d'ensenyança ofereixen llibertat d'elecció a aquells que tenen recursos per pagar, però la seva existència no significa la renúncia de la responsabilitat de l'Estat respecte a les normes educatives o al finançament de l'ensenyança. En alguns països, la pràctica de contractar la prestació del servei a empreses amb fins de lucre no s'ha demostrat encara que contribueixi a una major eficàcia o millores en els resultats dels estudiants. Les mesures de recuperació de les despeses aplicades a tots els nivells d'ensenyança comporten el risc de deduir l'accés i crear discriminació, en funció de la situació socio-econòmica, per la qual cosa s'haurien de sospesar detingudament".

Respecte al punt núm. 3, de diàleg amb els sectors afectats, esperam que aquest sigui una constant en la seva política, però també recordarem el punt 10 de les conclusions de la reunió paritària on es diu que:

"Els governs són, en últim terme, els responsables de les polítiques d'educació... És més probable que les decisions governamentals tinguin èxit si es formulen i apliquen amb la plena participació del personal docent i de les seves organitzacions, ja que són elles les que, en últim terme, aplicaran les polítiques" □

Secretari General de l'STEI

ar a la seva responsabilitat de promoure i organitzen els serveis públics d'educació.

Hi ha un gran moviment que cerca el desmantellament de l'escola pública en favor de la privatització. El Banc Mundial i el FMI donen suport al desenvolupament de les reformes basades en les lleis de l'economia de mercat en el sector de l'educació. Però s'ha comprovat que la privatització no ha estat resposta vàlida per reduir les despeses públiques. Els serveis públics, en particular l'educació i la sanitat, no poden ésser controlats per la teoria de l'oferta i la demanda quan es calcula la demanda sobre la base de la capacitat de pagar i no sobre la base de les necessitats. La tendència cap a la privatització de les escoles amenaça l'existència d'un sistema just.

A la reunió de Ginebra, la representant

Guatemala: L'EDUCACIÓ DE LA POBLACIÓ DESARRELADA

Pere Polo Fernández

Quan sentim parlar de Guatemala immediatament pensam en els temples majors de Tikal, immersos en la bosquíria de la selva, contrastant les seves tonalitats amb el fons blau i verd que els emmarca en les runes de La Antigua, en els temples de Chichicastenango, en rio Dulce, i, com no, en el conjunt de colors que exhibeixen els vestits típics: un seguit de huipiles, feixos, etc. cada un amb el seu significat.

Però Guatemala és molt més, i per començar m'agradaria recordar unes paraules de Rosa Montero (El País Semanal, 10-3-96): "*Feia 17 anys que no anava per allà i no he vist que hagi prosperat en aquest temps: la mateixa distància abismal entre els indígenes rurals i els rics urbans, idèntica tensió a l'ambient i potser encara major desesperança...*

Tenen quelcom de fascinant, quelcom d'intacte i enigmàtic aquests indis de les terres altes americanes que segueixen immersos en la seva pròpia cultura, que estan sotmesos a tots els poders i que són perdedors en totes les batalles, com si la conquesta s'hagués dut a terme ahir, i no fa cinc segles. Són una mena de presoners, ostatges de la seva pròpia pàtria!"

Per tant, no és estrany que anem pensant en una altra Guatemala diferent, en una

Guatemala on es parli de poblacions desarrelades, a més de les marginals, a causa del enfrontament armat que existeix.

A l'acord de 17 de juny de 1994, firmat pel govern de Guatemala i la Unidad Revolucionaria Nacional Guatemalteca

(URNG), es defineix aquest tipus de població com el "conjunt de les persones que, desarrelades per motius relacionats amb l'enfrontament armat, viuen a Guatemala o a l'exterior i inclouen als refugiats, els re-

tornats i els desplaçats interns, tant dispersos com agrupats, incloent-hi les Comunitats de Població en Resistència (CPR)".

Es calculen uns 250.000 refugiats no reconeguts i uns 40.000 reconeguts a Mèxic i, a la vegada més d'un milió de desplaçats interns. Aquí s'haurien de comptabilitzar també els viudos i viudes, orfes i famílies de desapareguts.

L'Assemblea de la Societat Civil va proposar a les parts bel·ligerants la següent definició de dites poblacions: "Població desarrelada és la que fou afectada de manera espiritual, cultural, material, sociològica, econòmica i social, en veure's forçada per la violència i la repressió a abandonar les seves formes de vida i adoptar-ne d'altres, incloent-hi la sortida dels seus llocs d'origen, i que aquesta categoria abasta els desplaçats interns i externs, població en resistència, refugiats aïllats, viudos, orfes i familiars de desapareguts".

Per tant, hem de distingir:

A) La població que durant els anys 80, a causa de l'enfrontament armat, va haver de sortir cap a Mèxic. En el 82 els refugiats s'organitzen i el Govern mexicà traslladà tots els guatemaltecs dins un territori dels estats de Chiapas, Campeche i Quintana Roo.

B) Els desplaçats interns organitzats, que viuen en àrees rurals i en la capital, amb condicions precàries de supervivència. És el sector menys conegut.

C) Les CPR, que per raó de supervivència, des de 1985 estan organitzades en petits grups. Resten en un determinat lloc de dos a tres mesos.

Dins aquestes condicions de vida, una de les seves estratègies ha estat l'alfabetització i l'educació primària dels nins i nines. En temps difícils els trossos de plàstic servien de pissarra; amb trossos de carbó es feien les "mostres" o exercicis didàctics; s'utilitzaven fulles per fer les tasques, etc.

La majoria de les tornades que s'han produït han estat individuals i de grups relativament petits. Les dificultats són enormes, des del punt de vista de salut, climàtic-

ques, i de manca d'infraestructures mínimes en els serveis com aigua potable, drenatges; l'alimentació precària...

Respecte a l'educació, direm que els alumnes no compten amb els més mínims

materials didàctics. Manquen full de paper, quaderns i llapis per als alumnes; i de textos i guies didàctiques per als promotors de l'educació (mestres populars). Tal vegada abans de fer referència als esforços educatius realitzats per les poblacions desarrelades, és necessari assenyalar algunes qüestions crucials del sistema educatiu guatemaltec:

- a) Manca d'adequació curricular a nivell local.
- b) Desfasament entre els continguts i la realitat actual i regional.
- c) Un sistema d'administració educativa anacrònica i obsoleta.
- d) Sistema pedagògic impropri per a les diferents regions i realitats nacionals.
- e) Persistència de l'analfabetisme, malgrat els esforços que s'estan realitzant.
- f) Falta d'estratègies per lluitar contra la manca d'assistència i deserció escolar.

Cal considerar que els representants del sector educatiu del poble maya han assenyalat l'actual sistema educatiu com a alienant, assimilista i colonitzant degut a la manca de sensibilitat envers la realitat pluricultural del poble guatemaltec.

Dins d'aquest maremàgnum, és molt lloable que els refugiats a Mèxic, els CPRs

i els retornats hagin realitzat un silenciós i extraordinari esforç educatiu. Els responsables d'aquests aprenentatges són majoritàriament joves (*Promotores de Educació*) que poc a poc, i gràcies a la tasca de diverses ONGs han anat acumulant informació, coneixements, competències i habilitats per a l'exercici de la seva labor educadora.

És important conèixer estadístiques sobre aquesta feina. Segons la *Comisión Nacional para la atención de Repetridos, Refugiados i Desplazados* (CEAR):

Nivell educatiu

Retornats entre gener i desembre de 1991:

- Caps de família (homes):
  - Primària completa: 51%
  - Primària incompleta: 49%
- Caps de família (dones):
  - Primària completa 29%
  - Analfabets absoluts 71%

Població en general – 1992

- Primària completa:
  - homes 48%
  - dones 42%
- Primària incompleta, analfabets funcionals i complets:
  - homes 52%
  - dones 48%

En el 93.

- Analfabets absoluts:
    - homes 42 %
    - dones 58 %
- 2658 tenen primària completa

Entre els de 15 a 19 anys hi ha 30 joves i 10 al·lotes amb secundària.

D'aquestes dades es desprèn la persistència de la desigualtat entre homes i dones.

S'ha de destacar la labor realitzada per les CPRs en el camp educatiu: organització de la primària, fins a 5è grau i la promoció alfabetitzadora amb joves i adults.

Amb tot això i malgrat que, des de 1992, existeix un acord per a la convalidació i acreditació dels estudis realitzats per aquesta població, tan sols alguns assentaments a Ixcan han vist complits aquest acord.

Encara falta un mecanisme per a l'acreditació dels promotors de l'educació (mestres populars). A Ixcan s'està duent a terme també una experiència entre el Ministeri d'Educació i una ONG mexicana.

Després d'una visita realitzada per una missió de la UNESCO a Ixcan, es troben indicis raonables que aquesta població ha construït noves concepcions, valoracions i estils de treball educatiu. S'assenyala la importància que es dona a l'educació, amb una cobertura del 100 % dels nins i nines en el nivell de primària.

Les pràctiques educatives han tractat de tenir una continuïtat orgànica i no han estat associades a la concepció tradicional de l'escola. L'element essencial de l'escola fou "qualsevol lloc que servís per fer una comunitat educativa d'aprenentatge utilitzant els recursos disponibles a la zona"

En el context de les condicions difícils de vida de les poblacions desarrelades s'ha construït una nova forma de pensar i de fer educació; s'ha construït un model alternatiu d'educació, alguns elements del qual són innovadors i que poden contribuir a l'esforç nacional d'aconseguir una educació amb equitat i qualitat.

Tot partint del reconeixement de l'esforç extraordinari fet per part de les poblacions desarrelades en l'àmbit educatiu, no és menys cert que existeixen grans limitacions que hauríem d'enumerar:

- a) Manca d'una educació bilingüe intercultural, malgrat que una gran part

d'aquesta població prové de diverses ètnies mayes. La llengua utilitzada fonamentalment en els camps de refugiats ha estat l'espanyola.

b) Els promotors d'educació ignoren l'escriptura de la seva pròpia llengua. Aquest és un gran repte.

c) Els promotors d'educació han estat al servei de les seves comunitats i durant molt de temps no han tingut un salari. Existeix una gran diversitat de nivells edu-

pràctiques educatives alternatives a les ofertes educatives oficials de l'Estat, caracteritzades pel seu rigor formal. Per a qualsevol procés educatiu fa falta viabilitat financera, inexistent de mo-

catius, des dels que tenen l'educació primària fins als que tenen tota la bàsica completa.

Dins d'aquestes poblacions i dels distints sectors de la població civil es pensa que ja ha arribat el moment que l'Estat assumeixi la responsabilitat que li pertoca en el marc d'una estratègia de discriminació positiva en benefici de dites poblacions.

La nova educació guatemalteca, en el context de la pau, haurà de ser assumida com una educació per a tots, construïda per tots i amb tots, que sigui de tots i que respecti les cultures, les identitats i les opcions de la població nacional.

És necessari deixar constància de com s'han involucrat les organitzacions i els moviments populars i socials, i varies ONGs en suport a accions educatives amb el denominador comú de l'atenció a grups de poblacions en situació de pobresa i de vulnerabilitat. S'està forjant un ric patrimoni de

els seus propòsits múltiples, difícilment seria creïble per part de la societat civil, si

ment a Guatemala. Recordem tan sols que si a llatinoamèrica la mitjana d'inversió en educació és el 3% del PIB, a Guatemala s'inverteix el 2'6%. Així doncs, per molt que l'Estat digui que dona un gran valor instrumental a l'educació, per aconseguir

no ve acompanyat d'una major inversió en matèria d'educació.

N.B. No hauria pogut escriure aquestes pàgines si no hagués comptat amb la gran col·laboració dels companys del Sindicato de Trabajadores de la Educación de Guatemala (STEG) que m'han facilitat la informació. Vull agrair de manera especial la col·laboració del company Eliazar, que em va facilitar els contactes amb distintes persones dels CPRs i altres associacions que treballen el tema de l'educació popular i de les cultures mayes.

Gràcies a tots ells perquè han fet possible que pogués conèixer un poc més a fons aquesta gent. □

**SERVEI DE
LLIBRES
ESTRANGERS
LLIBRES
DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES
I LLIBRES
INFANTILS**

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

AVALUACIÓ ACADÈMICA (nivelación) DELS EDUCADORS/ES POPULARS A EL SALVADOR

Pere Polo Fernández

Durant el conflicte armat a El Salvador una gran part del seu territori va restar sota control de la guerrilla del FMLN, cosa que va tenir com a resultat que el govern retirés tota assistència i servei als habitants d'aquestes zones. Entre els serveis la població no va rebre, hi havia el de l'educació. Així doncs, es tancaren les escoles i es va retirar el professorat.

Davant aquesta situació, combatents del FMLN o habitants de les mateixes comunitats varen assumir la tasca d'impartir classes als nins i nines, adolescents i adults. Per

això utilitzaren la metodologia i les tècniques de l'Educació Popular. Les persones que assumiren aquestes tasques són les que nosaltres coneixem amb el nom de "mestres populars". Encara avui, una vegada acabat el conflicte, un bon nombre d'ells segueix desenvolupant aquesta tasca.

Per aquesta raó, un grup format per diferents ONGs i altres associacions, entre les que s'hi troba ANDES (Asociación Nacional de Educadores Salvadoreños), varen formar un organisme anomenat CONCERTACIÓN EDUCATIVA DE EL SALVADOR (CEES) que, des de 1993 va formar, a la vegada, la Comissió d'Educació per tal

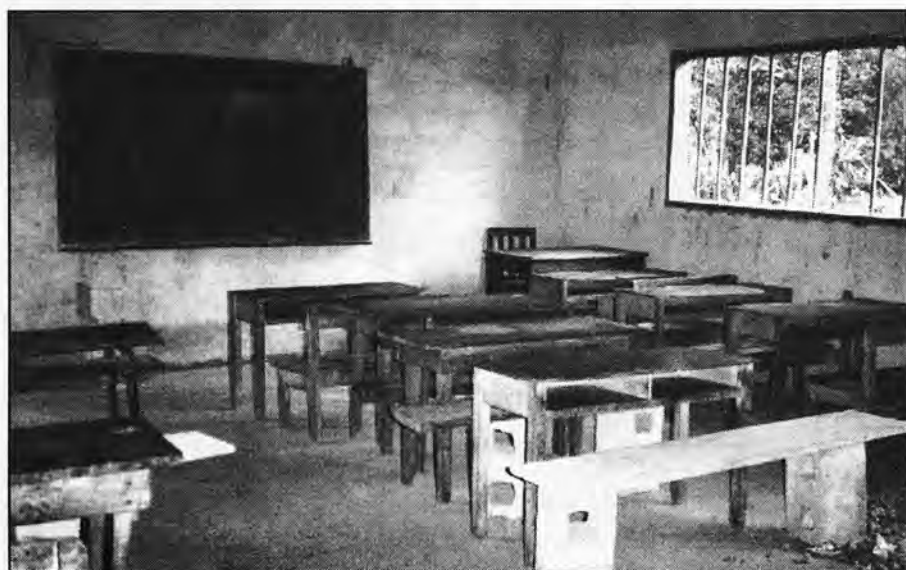
de cercar davant el Ministeri d'Educació (MINED) el reconeixement d'aquests i aquestes mestres populars, i la possibilitat d'executar un projecte per tal que aquests educadors rebessin un "anivellament acadèmic", que a través de diferents etapes els permetés de millorar la seva formació acadèmica fins a assolir el grau de mestres, el reconeixement del MINED i la inscripció en el Escalafón Nacional de Educadores de El Salvador.

Les negociacions amb el MINED s'iniciaren al voltant de maig del 93, i també les gestions orientades a aconseguir el finançament del projecte.

Després de vèncer diferents obstacles i després d'innombrables reunions, s'obtingueren els primers fruits. Així doncs, el MINED, a finals de juny, acceptà la realització d'un llistat amb la seva verificació dels mestres populars en els seus respectius llocs de treball, establint entre els molts de requisits, que només podien participar en aquesta verificació aquells educadors que tinguessin una experiència continua de 3 anys durant el conflicte i, a més, ser majors de 18 anys.

Després d'aquesta verificació s'obté un llistat de 1157 mestres populars en tot el país. Una altra vegada, després de moltes reunions, al gener del 94 s'encarrega a la Comissió Negociadora que elabori un projecte que es lliura al MINED a l'abril del mateix any, i que entre els seus punts principals establia:

1. Que tots els/les mestres verificats haurien de participar en el projecte.
  2. L'anivellament s'hauria de fer per etapes, començant per 6è grau, posteriorment 9è per passar a batxillerat i concloure amb una formació docent.
  3. Cada educador rebrà una beca d'unes 18.000 ptes. mensuals, durant tot el procés.
  4. Que en acabar l'etapa de la formació docent, els educadors populars formaran part del cos docent del MINED.
  5. Exigir una experiència de dos anys i no de forma continuada i en el mateix lloc
- Davant aquesta proposta, el MINED, el

setembre del 94, va establir com a punts centrals:

- a) Els tres anys d'experiència
- b) Una beca d'unes 9000 ptes.
- c) L'execució del projecte seria responsabilitat de MINED
- d) L'anivellament només arribaria al batxillerat i posteriorment els educadors haurien de cursar tots els estudis de mestre, a compte seu.

Fins el 95, i després de moltes discussions, no es va arribar a un consens entre el MINED i la CEES sobre el projecte. Però una vegada consensuat, la manca de recursos econòmics ha obligat a canviar substancialment el projecte, fins a deixar-lo tal com s'està executant en aquests moments.

El projecte compta amb uns 38 milions de pessetes, aportades per l'Associació Interamericana para el Desarrollo (AID). L'administració dels fons econòmics, corre

de batxillerat.

En el país funcionen 15 centres, ho fan de forma descentralitzada a partir de criteris d'agrupament numèric i geogràfic dels professors i professores que facin viable el seu funcionament. Cada un dels quals estarà integrat per un mínim de dos docents que duran a terme la formació i la funció de tutors.

Els alumnes reben una beca d'unes 4.500 ptes. i els tutors un salari de 19.000 ptes. aproximadament. Per altra banda, els alumnes reben els llibres i materials

programa s'està duent a terme amb normalitat. Ara el que importa és seguir les negociacions amb el MINED per tal d'incorporar uns companys i companyes al programa, tota vegada que la interpretació del MINED és molt restrictiva perquè tots els

a càrrec de la Academia de Educación y Desarrollo (AED) i els aspectes tècnics i la coordinació estan a càrrec del MINED i la CEES.

Participen en el desenvolupament del projecte uns 500 mestres populars, que s'estan anivellant en dos grups: de sisè a novè grau, i de novè fins a batxillerat.

El projecte es va iniciar el novembre del 95 i tindrà una durada de 18 mesos, al final dels quals els que aprovin els exàmens rebran del MINED certificats de novè grau i

de batxillerat. Especialment en zones ex-conflictives en què el MINED ha estat absent) aporta els serveis d'un coordinador per a determinar centre educatiu.

Els exàmens els elabora, subministra, administra i qualifica personal del MINED amb l'assistència dels coordinadors de la CEES.

Segons em varen informar, en reunió amb membres d'ANDES -membre de totes les institucions que desenvolupen el programa- celebrada el 5 de febrer del 96, el

educatiu restants amb fons del projecte, i cada ONG de la CEES (recordem que està formada per unes 18 ONGs que executen projectes d'educació, amb metodologia d'Educació Popular, a diversos llocs de El Salva-

ador, especialment en zones ex-conflictives en què el MINED ha estat absent) aporta els serveis d'un coordinador per a determinar centre educatiu.

i les mestres es puguin acollir al programa. Pel bé de l'educació salvadorenca, i per justícia vers els companys de El Salvador, des d'aquesta línia desitjam que els seus desitjos es vegin complerts. Una vegada més, he de dir que aquesta informació per als lectors de *PISSARRA* no hagués estat possible sense el material, la informació i l'ajuda dels companys d'ANDES 21 de junio.

El treball desenvolupat fins ara, i el que s'està fent mereix el reconeixement de tota la societat. Des de l'STEI estam col·laborant amb aquest sistema educatiu (veure *PISSARRA*) i animam a tots els companys que vulguin ajudar que es posin en contacte amb nosaltres. □

JORNADES D'EDUCACIÓ AFECTIVO-SEXUAL

Joana M. Font Barceló

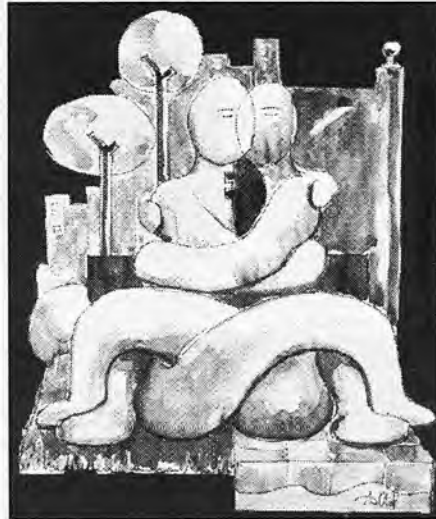
El passats dies 25 i 26 de maig van tenir lloc al Casal de la Dona de Madrid unes Jornades d'Educació Afectivo-Sexual, organitzades per l'Organització de Dones de la Confederació d'STEs. Eren obertes a tota l'afiliació, homologades pel MEC, de matrícula gratuïta i subvencionades per l'Institut de la Dona.

Les activitats es desenvoluparen el dissabte, en sessions de matí i horabaixa, i el diumenge dematí.

Les primera ponència, "La sexualitat en el Sistema Educatiu", va córrer a càrrec de Teresa Alba, que va fer un recorregut al llarg de la història, analitzant les relacions entre sexualitat i ideologia.

Nieves Carrasco, monitora d'Educació Sexual i Planificació Familiar, analitzà i dinamitzà el grup per demostrar que la sexualitat i la personalitat són processos continus i inseparables durant la segona ponència, "Afectes i Sexualitat. Nou apadrinament de la sexualitat".

A continuació va ser la psicòloga i professora d'educació física, Lourdes García, la que va fer una interessant reflexió sobre la transmissió de rols que fomenten estereotips sexuals i argumentà i defensà fermament les bases i objectius de la coeducació a "Estereotips Sexuals. Coeducació".

La metgessa d'Equips d'Orientació, Lucía Valenzuela, a la seva ponència "SIDA i malalties de transmissió sexual", va donar una visió global sobre la prevenció i tractament d'aquestes malalties.

A "La sexualitat nova. El boom del sexe com a bé de consum i font de salut", Nieves Carrasco plantejà com viure una sexualitat personalitzada i coherent, d'acord amb cada realitat, analitzant els tòpics típics.

El debat i les intervencions varen reduir la darrera ponència, "Intervencions Educatives", que presentava la Secretaria de la Dona d'USTEA, perfilant només el que nosaltres podem fer des de la nostra tasca educativa.

L'assistència fou nombrosa i el debat profitós.

Ara ens toca, a totes i tots plegats, fer la feina més difícil: convertir en realitat la teoria. □

PROGRAMA DE LA DONA DEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA (PLA ESTRATÈGIC 1996-1999)

El passat dia 7 de març la Presidenta del Consell Insular de Mallorca i el Lobby de Dones presentaren un programa sistemàtic de mesures que fomentin la igualtat d'oportunitats i la no discriminació de les dones, tant de de la vesant legal com en relació a la pràctica social quotidiana.

El programa recull les mesures i objectius acordats en la IV Conferència Mundial de la Dona, celebrada el passat setembre a Pekín, entre les que destaquen :

* Reduir en un 50 per cent el nombre de dones que pateixen la pobresa i marginació, abans de l'any 2000.

* Acabar amb els estereotips sexistes a l'ensenyament.

* Promoure que el treball tenguin el mateix valor per homes que per a les dones.

El programa fixa quatre objectius prioritaris, que seran traslladats al Pla Estratègic de la Comissió de Benestar Social 1996-1999:

1.- Independència econòmica. Integració de la dona en el mercat de treball.

2.- Millora de la situació de la dona en la societat.

3.- Eliminació de la pobresa i marginació. Fomentar i coordinar la prestació dels serveis de la dona, mitjançant l'establiment de convenis de col·laboració amb entitats públiques i privades.

4.- Potenciar la participació de les dones en les decisions i les mesures que els corresponen. □

REGULACIÓ DE L'OCUPACIÓ I TRASLLATS COL·LECTIUS

Neus Santaner

El dia 21 de gener d'enguany entra en vigor el Reial Decret 43/96 que aprovava el Reglament dels Procediments de Regulació d'Ocupació i d'Actuació Administrativa en matèria de Trasllats Col·lectius.

Què entenem per acomiadament col·lectiu?

1.- L'extinció de contractes de treball fonamentada en causes econòmiques, tècniques, organitzatives o productives, sempre que en un període de noranta dies, l'esmentada extinció afecti com a mínim a:

- 10 treballadors o treballadores, en empreses que n'ocupin menys de 100.
- Al 10 per cent dels treballadors, en empreses entre 100 i 300.
- A 30 treballadors o treballadores, en empreses que n'ocupin més de 300.

2.- L'extinció de contractes de treball que afectin la totalitat de la plantilla de l'empresa, sempre que el nombre de treballadors afectats sigui superior a cinc, per les mateixes causes indicades anteriorment.

Qui pot autoritzar per extingir les relacions de treball?

Dependrà del nombre d'afectats i de l'àmbit geogràfic en el que es trobin englobats els centres de treball de l'empresa afectats per l'extinció. Així, si la mesura afecta un nombre no superior a 200 treballadors de la mateixa província, la competència la té el director provincial de Treball, Seguretat Social i Afers Socials.

D'altra banda, si la mesura afecta un tipus d'empresa que té diversos centres de treball afectats per l'expedient i ubicats a distintes províncies pertanyents a la mateixa Comunitat Autònoma o afecta centres situats en dues a més Comunitats Autònomes, la competència la té la Direcció General de Treball i Seguretat Social.

Procediment d'extinció basat en causes econòmiques, tècniques, organitzatives o productives.-

El procediment es comença mitjançant sol·licitud dirigida a l'autoritat laboral competent. Al mateix temps, i per escrit, es comunica als representants dels treballadors l'obertura del període de consultes.

Procediment d'extinció basat en causes econòmiques, tècniques, organitzatives o productives.-

La sol·licitud de l'expedient ha d'anar acompanyada de:

- Memòria explicativa, dels motius que han conduït a presentar el projecte d'acomiadament col·lectiu, juntament amb la documentació comptable auditada dels tres exercicis anteriors si la causa és econòmica; o els plans i informes tècnics i plans de viabilitat per al suposat que l'expedient sigui per causes tècniques, organitzatives o

productives.

- Llistat que contingui les dades dels treballadors i treballadores de l'empresa, indicant quins es veuran afectats per l'extinció.

- Pla social que contempli la forma d'evitar o, al menys reduir els efectes de l'impacte que l'extinció pot tenir en la plantilla objecte de l'acomiadament, en el cas d'empreses amb una plantilla de 50 o més treballadors o treballadores.

- Escrit de l'empresari pel que demana als representants dels treballadors que informassin sobre l'extinció total o parcial sol·licitada.

Període de consultes.-

Aquest tindrà una durada no inferior a trenta dies naturals, o quinze en el suposat d'empreses de menys de 50 treballadors o treballadores. Durant aquest temps les parts arribaran, o no, a un acord, que romandrà reflectit a l'acta final. Acabat el període de consultes, l'empresari ha de comunicar a l'autoritat laboral, el resultat, adjuntant a l'acta l'acord, condicions econòmiques de l'extinció o del desacord.

Rebuda la documentació, l'autoritat laboral, recaptarà l'informe de la Inspecció de Treball, que haurà de dictaminar en un termini no superior a deu dies.

Si existís acord, l'autoritat laboral dictaminarà resolució en el termini de quinze dies, autoritzant l'extinció sol·licitada.

Si no existís acord, es dictarà resolució estimant o denegant la sol·licitud d'extinció, que haurà de ser adoptada en un termini de quinze dies naturals següents a la comunicació de l'acabament del període de consultes, si passés el termini sense haver obtingut resposta, s'entendrà per silenci, que la resposta és favorable a l'extinció.

Les indemnitzacions que han de percebre els treballadors i treballadores seran, com a mínim, les corresponents a vint dies de salari per any d'antiguitat, amb un màxim corresponent al salari anual, llevat que s'hagi fixat un pacte, bé individual o bé col·lectiu d'indemnització superior. □

DOTZENA TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES

Margalida Munar

Han passat dotze anys d'ençà de la primera Trobada d'Escoles Mallorquines. Dels nou centres que participaren en l'encontre que es celebrà a Lluç, hem passat als 205 que ara fan parcialment o totalment l'ensenyament en català.

Anam a més. Per això i per donar testimoni de la bona feina i els bons resultats que aconseguim des de les escoles mallorquines volguérem dir-ho públicament en una gran festa.

La preparació de l'activitat es va iniciar als centres partint d'una proposta: l'elaboració conjunta d'una obra plàstica de gran magnitud, un mural que alhora que mantenia la personalitat de cada un dels seus segments, oferia el missatge i la força del treball col·lectiu. Es tractava de cosir o aferrar sobre tela de sac blava o blanca elements aportats pels alumnes.

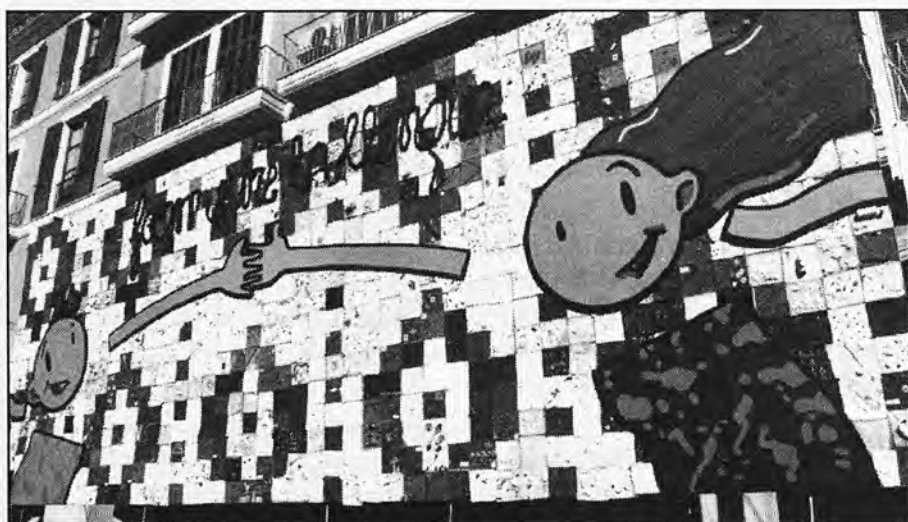

Foto: Joan Celià

Hi treballaren totes les edats i a més ampliàrem la proposta a d'altres aspectes: debats, poemes, dibuixos i vídeos,... de manera que s'organitzà una setmana de la

"FACEM VIURE LA LLENGUA".

El dia de la Trobada, a la Plaça Major hi acudiren famílies i professorat. Poc a poc, però decididament es muntà l'obra col·lecti-

llengua i s'implicà així a famílies, barris i pobles.

A l'hora de preparar l'elaboració dels fragments del mural era com si s'haguessin buidat les butxaques de tots els infants: botons, juguetes i un seguit d'objectes in sospitats deixaren l'anonimat i passaren a formar part de l'obra conjunta.

Cada centre aportà deu fragments per al gran mural de les escoles mallorquines. Amb la resta se'n feren un per al seu centre, per al barri o per a la biblioteca.

El dia de la Trobada ve ser especial. No tothom tenia clar que d'un fragment de tela de sac en resultàs una espectacular obra d'art.

Què podien expressar un milenar de "padacets"? Moltes coses. Expressaren que a les escoles mallorquines ens agrada fer una educació viva. Ens agrada lligar la nostra feina amb la problemàtica de l'entorn i per això el missatge de l'encontre va ser:

va. Del primer al darrer centre pujaren amb il·lusió a dipositar la seva aportació i a veure de prop el treball de tants i tants companys.

De prop veïem petites obres d'art. Copinyes, comets i cavallets de la mar ens arribaren de les costes. Cossiers, cascavells i flocs de colors, del Pla. D'enfora, en canvi, descobrirem la perspectiva de l'obra conjunta: la tela de llengües que ens suggerien Maria Lluïsa Aguiló i Maria Horrach, els ninots del dibuixant Pere Joan i el treball de milers de nins i nines.

El gran mural cobri un dels seus objectius en sumar-se a l'acte multitudinari de la II Diada per la Llengua i la Cultura, i en nom de les escoles mallorquines expressà la voluntat d'una educació viva, lúdica i creativa.

Un mural que la nostra Universitat ha volgut acollir en un dels seus edificis. □

UNA SETMANA PER LA LLENGUA

(al Col·legi St. Vicenç de Paül de Sóller)

1. Presentació de les intencions de l'organització de les Escoles Mallorquines i decisió per part del Claustre i de membres de l'APA de realitzar tota una sèrie d'activitats, entre elles la confecció del nostre propi mural.

2. Contada de Rondalles.

- Petits (3 anys-5è). Antònia Sastre: "La flor romanial", "En Toni Garriguel·lo".
- Grans (6è a 8è). Explicació de l'elaboració tradicional d'una xeremia, amb vídeo inclòs.
- 7è i 8è. Explicació a càrrec de Bartomeu Colom del paper dels almogàvers com a grup militar dins la història de Mallorca.

3. Ambientació Musical Mallorquina durant tota la setmana que durà el procés.

4. Confecció i exposició de lemes en defensa i ús de la llengua catalana.

5. Confecció del mural:

a. Elaboració de pedassets

- a. 1. pintada de la tela de sac, tamay 20 x 20, amb pintura plàstica blanca i blau cobalt.
- a. 2. cosida i/o aferrada de diferents objectes seleccionats pels alumnes a l'arpillera.
- a. 3. els alumnes d'infantil, 4 anys, marcaren sobre guix l'empremta de la seva mà i l'aferraren al padasset.

b. Elaboració del cartell amb el lema.

Alumnes de 7è pintaren sobre paper continu el dibuix i el lema representatiu: "Facem viure la llengua".

c. El mestre d'Infantil, Andreu Miró, amb l'ajuda d'altres mestres voluntaris, construí el marc del mural.

d. Mestres i alumnes aferraren els padassets a la base del mural seguint el dibuix de la tela de llengües.

e. Penjada del mural a la façana de l'escola. Aquest fet coincidí amb l'enremada dels carrers amb motiu de les Fires de Sóller.

6. Festa

El dijous dia 9 de maig ens concentràrem alumnes, mestres i pares sota el mural, acompanyats per la música de xeremies. Procedirem a la lectura d'un manifest a favor de la nostra llengua, a la cantada de la Belenguera i a la penjada de la senyera.

A continuació, per acabar la festa, ballada popular de ball de bot i barenada d'ensaïmada.

Simultàniament es realitzà la visita a l'exposició de material elaborat pels alumnes.

7. Participació a la Diada a la Plaça Major

Una representació de mestres, alumnes i pares assistírem a la trobada de Palma, de dia 18 de maig, aportant la nostra ajuda i material per a la confecció del mural i exposàrem un reportatge fotogràfic sobre el procés dut a terme a l'escola. □

Entrevista a Rafael Cuello, membre de la Comissió Executiva de la IE

Cuello: "Els governs han d'entendre que invertir en educació és rendible"

Charo Martín

Rafael Cuello, és membre de l'executiva de la Internacional d'Educació i del sindicat Fecode, de Colòmbia, el seu país d'origen. La Internacional d'Educació (IE) és una institució autònoma i independent que reuneix 263 sindicats d'ensenyança i 30 milions d'afiliats de 146 països. La direcció executiva està formada per 23 persones, entre les quals es troba Rafael Cuello.

L'STEI ha aprofitat la presència a Europa de Rafael Cuello per mantenir amb ell una sèrie de reunions de treball on s'han tractat, entre d'altres, temes importants com: les repercussions de

l'ajust estructural i la incidència de la reducció pressupostària en l'aplicació de la LOGSE; qüestions de cooperació amb Centreamèrica; informació referent als temes que la UNESCO proposarà als governs i que seran tractats el proper mes d'octubre a París en una reunió entre la Internacional de l'Educació i la UNESCO; anàlisi de l'Informe Delors sobre l'educació del segle XXI, etc.

- Quins són els objectius de la Internacional d'Educació?

- Són varis, principalment la defensa de l'educació pública, les reivindicacions

dels treballadors de l'educació, el desenvolupament de les polítiques educatives de cada país, la promoció de la qualitat d'ensenyança i la formació continua del professorat. També s'estudien les qüestions pressupostàries, es veu com afecten les recomanacions econòmiques del FMI o del Banc Mundial i es marquen les directrius que fan possible que les polítiques pressupostàries no colpegin tant els països, sobretot del Tercer Món.

- Tenint en compte que IE reuneix sindicats de països amb diferents nivells de desenvolupament, les recomanacions no deuen ser iguals per a tots.

- És cert que l'activitat és desigual, però s'intenta posar d'acord a tots els membres. Hi ha tres "àrees", l'europea, més avançada, Amèrica, Àfrica i Àsia, on les polítiques són més homogènies, i després hi hauria el bloc de l'Europa de l'Est. Això no obstant, hi ha temes que es tracten igualment a tots els llocs, com poden ser els drets humans i la xenofòbia.

- Com es treballa aquest aspecte?

- L'educació n'és la base. A l'escola s'ha d'ensenyar l'existència d'uns valors ètics per tal que quan els nins arribin a l'adolescència tinguin una idea clara que el món és plural i que aquesta pluralitat passa per tots els estaments de la vida.

- Hi ha algun tipus de col·laboració amb altres organismes?

- Treballam amb programes de desenvolupament i cooperació; el desenvolupament dels diferents països és desigual, per això es requereixen diferents programes d'ajuda. La consecució de fons per a aquests programes es fa a través de les ONGs, amb les que hem firmat un conveni per tal que qualsevol aportació d'ajuda hagi d'estar avalada per la IE enlloc d'anar al primer que la sol·liciti. D'aquesta manera s'estableixen les prioritats i s'equilibra l'ajuda, evitant el que estava succeint: que tot anés a l'Europa de l'Est.

Foto: Lorenzo

– Com es manté la IE?

– És independent i plural i admet tot tipus de colors. Ens mantenim amb l'aportació dels afiliats, cada un col·labora d'acord a l'ingrés per càpita del seu país, de manera que els rics donem més. També aconseguim diners dels convenis que firmam amb altres organismes com l'OMS i la UNESCO, per a la realització de programes, estudis, campanyes, etc.

– A nivell laboral, quina és la vostra principal activitat?

– La defensa dels interessos dels afiliats, la lluita per un salari digne i la qualificació professional.

– És possible aconseguir-ho per a tots i de la mateixa manera?

– Es tenen en compte les particularitats de cada país, d'acord a les idiosincràsies. Per exemple, intentam aconseguir un estatut del treballador únic a Sudamèrica, prenent com a base el que hi ha a Europa, però després s'ha de lluitar per aconseguir això a cada país concret.

– Quin és el principal problema que es troben?

– El primer, el retall pressupostari que es produeix per tot arreu, no només a Europa. Els retalls sempre es donen en assumptes socials i educació. Fet que afecta també els processos de formació dels mestres.

– I pel que fa al tema salarial?

– Consideram que a Amèrica, Àsia i Àfrica s'ha de produir una revalorització de la professió docent. A Brasil, per exemple, hi ha zones en què un mestre guanya menys de 100 o fins i tot de 60 dòlars al mes. Com es pot viure? Els mestres són professionals, aleshores, per què no es valora més el seu treball? El nostre objectiu seria que es revaloritzés la professió docent i que s'incrementin els salaris fins a aconseguir el mateix nivell dels altres professionals.

– Què hi ha de la qualitat de la docència?

– Estam en una època de globalització, d'informàtica, d'Internet, per la qual cosa si aquest és el futur del món, necessitariem reconvertir l'educació. Ens hauríem de preguntar si l'ensenyança actual és la que es necessita per al segle XXI i si el perfil del docent és l'adequat a aquesta nova societat. Necessitarem qualificació i és un deure de l'Estat proporcionar-la.

– Però precisament l'Estat cada vegada retalla més.

– S'ha de cercar el mecanisme per tal que els diners públics s'assignin a la inversió pública. Per què no retallar els pressupostos de Defensa, ara que ja no hi ha guerra freda?

– No és una batalla perduda?

– Estam aconseguint que la societat es conscienciï de la necessitat d'invertir. Per

què invertir en tancs i no en llibres, en mestres, en escoles, en ordinadors, etc.? Els governs han d'entendre que invertir en educació és rendible, i de fet els països que hi han invertit, els que han substituït el concepte economicista d'educació com a despesa pel concepte d'educació com inversió han anat sortint del retard.

– Seguirà essent l'educació la víctima dels retalls pressupostaris?

– És responsabilitat de la societat que l'educació es vegi en aquesta cruïlla.

– Posen els governs orelles de cossi a les seves recomanacions?

– No, no passen desapercebudes; si no, la IE deixaria d'existir. A Amèrica, Àsia i Àfrica, per exemple, és molt important per als docents de saber que la IE està assabentada d'algun fet (amenaces, vagues, conflictes, etc.) perquè saben que es pot pressionar sobre els seu govern. □

SANICALOR

SALES DE BANY

SANITARIS, CALEFACCIÓ,
AIRE CONDICIONAT,
PISCINES, CERÀMICA, GRES,
ACCESSORIS DE BANY

Exposició

Ausiàs March, 38
Tl. 29 12 64
Fax 29 12 65
07003 Palma de Mallorca

Exposició, oficines i magatzem

Gremi dels Boters, 19
Tl. 43 02 00
Fax 43 14 80
07009 Palma de Mallorca

OPOSICIONS: TRIBUNALS, PLACES I POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Bernat Joan i Mari

Enguanys hi ha oposicions per als cossos de professors d'ensenyament mitjà. Malgrat que es formen nombrosos tribunals a Palma i que, per tant, l'oposició s'ha acostat una mica més a les persones que hi participen, encara es mantenen tot un seguit d'irregularitats –d'una gran transcendència– que l'acostament geogràfic no ha aconseguit de corregir.

Aquestes irregularitats es produeixen en diversos aspectes.

a. EN LA FORMACIÓ DELS TRIBUNALS.–

És perfectament possible, encara, que una persona sense el seu reciclatge acabat pugui formar part d'un tribunal d'oposicions. Aquesta possibilitat va en contra dels drets lingüístics dels opositors. Si forma part del tribunal alguna persona amb coneixements insuficients de llengua catalana, en una prova com és una oposició, en la que s'ha de filar molt prim i anar molt ull viu, és possible que perdi matisos i que no pugui valorar bé els temes tractats si la persona que oposa utilitza la llengua catalana. I, d'altra banda, segons l'Estatut d'Autonomia i la Llei de Normalització Lingüística, dins l'àmbit de les Illes Balears i Pitiüses qualsevol persona té el dret de ser examinada en qualsevol de les dues llengües ofi-

cial de la comunitat autònoma. Els tribunals, per tant, s'han format, una vegada més, de manera incorrecta, sense atendre als drets lingüístics de tothom.

b. EN LA DOTACIÓ DE PLACES.–

En una comunitat autònoma amb dues llengües oficials, una de les quals és oficials des que s'establí al nostre país algun tipus d'oficialitat lingüística, i l'altra que hi és oficial fa poc més d'una dècada (per molt que sigui la llengua històrica d'aquest arxipèlag), per equilibrar la situació dins l'ensenyament se suposa que hi ha més necessitats en un temps relativament reduït. Idò bé: a l'hora de dotar les places sembla que la cosa no funciona així. Enguanys surten vint places per a Llengua i Literatura Espanyoles i només vuit (i encara quatre va a restringides) de Llengua i Literatura Catalanes.

A l'ultratge de la desigualtat manifesta a l'hora de dotar les places, hi hem d'afegir, encara, la terminologia que s'ha fet servir (des d'algun sindicat –CCOO– i des d'alguns cercles administratius, no tan segur, però probable): per primera vegada després d'una dècada llarga ens hem tornat a topar amb la terminologia secessionista –i estúpida, per inexistent– de “llengua balear”.

IRREGULARITATS A LES OPOSICIONS I POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Ja ho diu el diute: pensa malament i pensaràs bé. Quina intenció hi ha darrere les irregularitats que hem començat? (Evidentment, no hem de suposar tanta ingenuïtat com perquè es produeixin espontàniament, sense cap tipus d'intencionalitat al darrere). La intenció només pot ser una, perquè els resultats operen una sola direcció: la d'espanyolitzar l'ensenyament a les Illes Balears i Pitiüses (malgrat els discurs aparentment favorable a la normalització de la llengua catalana).

Espanyolitzar creant inseguretat en els opositors a l'hora de realitzar la seua exposició en català. La llengua espanyola –si descomptam les oposicions de Llengua i Literatura Catalanes– és una moneda de canvi segura: tant els membres dels tribunals que estiguin reciclats com aquells que hagin passat olímpicament de fer el reciclatge coneixen prou bé l'espanyol per entendre-hi les exposicions, amb els seus corresponents matisos i afinaments. Hi pot haver una part dels membres dels tribunals, en canvi, que no tinguin una competència suficient en llengua catalana. Si el català és una llengua insegura, la inèrcia portarà cap a l'ús de l'espanyol, és a dir, cap a l'espanyolització de les pròpies oposicions.

I, d'altra banda, espanyolitzar inflant les places d'Espanyol en detriment de les de Català. Amb aquesta maniobra, evidentment, allò que es pretén és que als centres les assignatures optatives siguin gestionades majoritàriament pels departaments d'Espanyol, que comptaran amb més personal amb plaça en propietat que no els departaments de Llengua i Literatura Catalanes. Qui impartirà el Taller de Teatre? I els Processos de Comunicació? I els tallers d'Imatge i Expressió? I la Literatura Universal? Una sèrie d'assignatures que, en bona lògica normalitzadora, haurien de ser impartides totes elles pels departaments de Català, pot ser que quedin, fins i tot majoritàriament, en mans dels departaments d'Espanyol.

ESPERANT REACCIÓ

I, mentrestant, què passa entre el col·lectiu d'opositors? Que prima la competició pura i dura per damunt de la solidaritat: en un món de rivals és molt difícil d'establir estratègies de cooperació. Però les estratègies de cooperació serien beneficioses per a tothom?

Es pot tolerar que hi hagi gent als tribunals que no entenen bé el català? Doncs s'haurien de prendre mesures reivindicatives –tan efectives com fos possible– perquè això no es produeixi.

Té cap sentit que es dotin més places de Llengua Espanyola que no de Llengua Catalana? Si no té sentit, per què no s'ha articulat algun tipus de moviment destinat a impedir-ho? O és que tota aquesta joventut està esperant que surti un Consell d'Anxians que els tregui les castanyes del foc?

El moviment del professorat no numèric o interí ha desaparegut, s'ha extingit com una flama. Fins i tot els que haurien de ser més reivindicatius, com ara els de la Llengua Catalana, es conformen en tal d'anar tirant i no exigeixen ni reivindiquen res. I, al cap i a la fi, tothom cull d'allò que ha sembrat.

Potser no estaria tan fora de lloc, ni tan sols tan demodé, el recurs, novament, a la mobilització, per evitar aquestes irregularitats i per procurar treballar –tots plegats– en unes condicions més dignes. □

Més de 10.000
residents ja han
escollit

Tviatges s.a.
Tramuntana

Carrer 31 de desembre, 12
Tel: 204600. Fax: 204450
Palma de Mallorca

Pianos Can Garcias
Pere Josep Garcias

C/ Joan Maura, Bisbe, 10 - Palma (Mallorca) Tel. i Fax: 46 20 16

VENDA DE PIANOS VERTICALS I DE COA

Primeres marques europees

BLÜTHNER • BOSENDORFER • C.BECHSTEIN • FEURICH • FÖRSTER
FURSTEIN • GAVEAU • GROTRIAN-STEINWEG • HOFFMANN • IBACH
KEMBLE • KINGSBURG • OTTO-BACH • PETROF • PFEIFFER • PLEVEL
RAMEAU • RÖNISCH • RÖSLER • SAUTER • SEILER • SCHOLZE
STEINGRAEBER & SÖHNE • WAGNER • WEINBACH • ZIMMERMANN

Especialistes en pianos per a professionals i pianos d'estudi

El millor servei post-venda Més de 70 anys d'experiència

AFINACIONS • REPARACIONS • RESTAURACIONS

LLOGUER DE PIANOS NOUS O RESTAURATS

INSTRUMENTS HISTÒRICS

(CLAVICÈMBALS • FORTEPIANOS • ORGUES LITÚRGICS)

PIANOS ELÈCTRICS • ACCESORIS • TRANSPORTS

Campanya de cooperació amb Centreamèrica

La Confederació de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyança (STEs) duu a terme durant els darrers temps una política de cooperació amb els països subdesenvolupats del Tercer Món. Aquesta cooperació es tradueix amb l'adhesió a la campanya del 0,7 %, entre altres activitats. Alguns sindicats han dut a terme programes de solidaritat amb la infància llatinoamericana.

Com a conseqüència d'aquestes activitats, s'han establert contactes i relacions amb diferents sindicats i organitzacions d'Amèrica Central com:

- El Sindicato de Trabajadores de la Educación de Guatemala (STEG).
- La Asociación Nacional de Educadores Salvadoreños (ANDES).
- El Colegio Profesional Superación Magisterial Hondureño (COLPROSUMAH)
- La Asociación Guatemalteca de Investigación y Servicios Educativos (AGISE).
- El Grupo de Apoyo Mútuo (GAM).
- La Coordinadora Nacional de Viudas de Guatemala (CANAVIGUA)
- UNSITRAGUA.

A proposta del STEG-Guatemala, COLPROSUMAH-Honduras i ANDES-El Salvador, la Confederació d'STEs impulsa entre el professorat una campanya de cooperació amb Centreamèrica.

Aquesta campanya es durà a terme durant els mesos de juliol i agost i consistirà en la posada en marxa d'una sèrie d'activitats entre el magisteri de Guatemala, Honduras i El Salvador, per treballar diferents

matèries relacionades amb l'ensenyança. Aquestes activitats o camps de treball

les organitzaran una quinzena de professors i professores de la Confederació, que voluntàriament i desinteressadament es desplaçaran a Centreamèrica i oferiran els seus serveis i coneixements als docents d'aquells països amb l'objectiu d'ajudar-los a millorar la seva tasca didàctica i la seva formació personal i professional.

Els temes que es tractaran són: "Informació jurídica", "Educació Musical", "Economia", "Teatre", "Educació Preescolar", "Anglès", "Llengua i Literatura", "Tractament de segones llengües", "Món desenvolupat i subdesenvolupat". □

Els fruits de la cooperació són constatables

ESPECIALISTES EN ARTICLES DE MUNTANYA, CAMPING, ESQUI I ESCALADA

ES REFUGI

Via Sindicat, 21 pati interior (antic edifici del Sindicat Forà)

Telèfon 71 67 31
07002 Ciutat de Mallorca

<<< >>>

Des de la nova tenda, esperam seguir comptant amb la vostra inestimable presència com a clients i amics

ATLES de les ILLES BALEARS i d'ESPANYA

Aquest Atlas té per missió reflectir la realitat plural i suggerent de les Illes Balears mitjançant un plantejament rigorós i didàctic. L'obra ens ofereix una aproximació a la realitat del món, d'Europa i de la Unió Europea. Ve a continuació l'apartat dedicat a Espanya, preliminar per a accedir definitivament a la descripció cartogràfica de les Illes Balears.

En definitiva, una descripció detallada i prolíxa, fundada en una multitud d'imatges insòlites, en elevacions tridimensionals, en vistes de satèl.lit, en una gran varietat de mapes temàtics, esquemes i gràfics, etc., que completen un repertori informatiu exhaustiu

Antonio Basanta Reyes
Director General de Grupo Anaya

ANAYA

LA NOVA IMATGE DE LES ILLES BALEARS

PISSARRA / Llibres

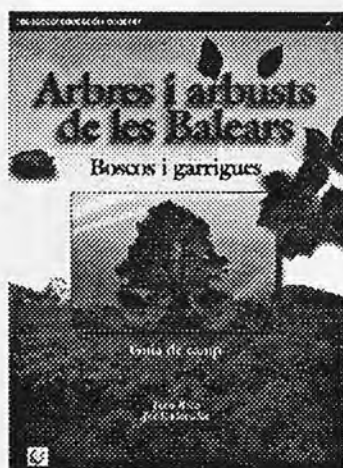
Arbres i arbusts de les Balears**Boscós i garrigues**

RITA, Joan

CARULLA, Jordi

Edit. Ferran Sintès

Palma, 1996

La Reforma educativa en la que estam immersos basada en una concepció **constructivista** de l'aprenentatge, respectuosa amb l'**aprenentatge singular** de cada alumne i orientada cap a l'establiment d'un **currículum obert** que permeti l'adaptació a les necessitats específiques dels diferents contextos educatius, haurà de resoldre en els propers anys problemes importants. Un d'aquests problemes és l'adaptació del currículum a la nostra realitat social, geogràfica, històrica, natural...

Aquesta és una tasca prioritària i en la que de fet alguns grups de professionals ja hi han començat a treballar amb suport institucional.

No obstant no cal oblidar que malgrat sigui necessària la regulació institucional, l'aspecte fonamental és disposar de materials didàctics amb rigor científic però al mateix temps versàtils i flexibles.

"Arbres i arbusts de les Balears" és un

clar exponent d'aquests tipus de materials i ens aporta una eina bàsica i necessària en un dels aspectes curriculars que més necessiten adaptar-se al nostre context com és l'estudi de les peculiaritats insulars de la flora, sempre connectant-ho amb realitats d'un abast més ampli (la Mediterrànea...).

El llibre, i així ha quedat demostrat en les experimentacions que amb ell s'han realitzat, esdevé una eina eficaç per a un ventall ample de nivells d'ensenyament.

L'esquema senzill i esquemàtic de les fitxes, la simplicitat dels caràcters morfològics de les plantes, així com la claretat de la taula de classificació permet que el material didàctic es pugui utilitzar des de l'en-

senyament Secundari Obligatori, amb el suport del professor.

A partir de Batxillerat el llibre pot ser utilitzat pels estudiants sense cap tipus de suport.

Això fa que el llibre sigui útil i de gran interès per al públic en general, ja que sovint, les demandes formatives dels adults pel que fa a la seva formació permanent no es corresponen amb els materials i/o ofertes que es troben al mercat. Amb "Arbres i arbusts de les Balears" qualsevol ciutadà podrà obtenir d'una forma clara i entenedora la informació bàsica per conèixer i classificar els arbres i arbusts dels boscós i garrigues de les Balears. □

Altres publicacions**Poemes**

MUÑOZ, Luis

Col. Poesia de paper. UIB

Palma, 1996

Las noches y los días

BARJA, Juan

Col. Poesis de paper. UIB

Palma, 1996

Poemes

GAMONEDA, Antonio

Col. Poesies de paper. UIB

Palma, 1996

Diez de últimas

SALVADOR, Álvaro

Col. Poesia de Paper. UIB

Palma, 1996

Alotropies

TERRÓN, Àngel

Col. Poesia de paper. UIB

Palma, 1996

Los poemas necesarios. Estudios y notas sobre poesía del medio siglo

ROVIRA, Pere

Col. d'Assaigs. UIB

Palma, 1996

Investigació i dissenys en teoria del currículum

ROSSELLÓ, Maria Rosa

Col. Di.PS. UIB

Palma, 1996

Estalagmita vol veure el sol

DÍAZ PLAJA, Aurora

Bufa Editorial & Diego Riera -editor-

Fornells (Menorca) 1996

El trabajo en equipo del profesorado

BONALS, Joan

Biblioteca de Aula. Edit. GRAÓ

Barcelona, 1996

Cómo detectar y tratar las dificultades en el lenguaje oral.

TORRES, Julia

Edic. CEAC Barcelona, 1996

Els editors Mallorca presenten les seves novetats

Editorial MOLL

1.600 Pts.

ENTRE EL FOC I EL FUM, de *Gabriel Sabrafín*. Aportació a la novel·la negra ambientada a Mallorca, amb la creació d'un personatge paradigmàtic: el subcomissari jubilat Tomeu Ripoll. Amb fina ironia, l'autor desenvolupa una trama de terrorisme internacional, corrupció política, vanitats ridícules i personatges esperpèntics.

1.500 Pts.

LES FITES NETES, de *Damià Huguet*. Recull de proses del poeta campaner Damià Huguet, que es publicaren en el seu moment a *Ressò*, la revista de Campos. Articles al voltant de la terra nativa de l'autor, que defineixen el poble com era temps enrere. Evoquen personatges del passat, retraten costums extingits i tracen un esplèndid mural arrelat a una terra i una gent.

750 Pts.

S'ALBUFERA DE MALLORCA, d'*Antoni Martínez Taberner i Joan Mayol Serra*. Recull de monografies sobre s'Albufera, qualificat pel doctor Bartomeu Barceló Pons molt positivament perquè "enriqueix la seva coneixença i obre nous camins en la seva recerca". Els autors mostren amb el seu treball una notable preocupació per un espai emblemàtic de Mallorca.

Miquel Font Editor

1.950 Pts.

L'ARXIDUC I EL CRIAT (2ª ed.), de *Francesc Donat*. Sucoses memòries de Joan Rullan, que fou criat de l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria. Aquesta segona edició ha augmentat el relat inicial de la relació entre l'Arxiduc i Joan, el servent nadiu de la vila de Deià.

1.950 Pts.

LA CUINA DELS ERMITANS, de *Miquel de Binifar*. Un llibre de cuina atípic, que recull alguns centenars de receptes pròpies de la cuina ermitana. El fet gastronòmic eremític de Mallorca, auster i pobre. Una mostra irreplicable de llibres del gènere.

2.500 Pts.

CIUTAT HA SEIXANTA ANYS 1850-1900, de *Bartomeu Ferrà Perelló*. Autobiografia de l'autor, que fou arqueòleg, mestre d'obres i escriptor. Aquest llibre reflecteix, amb ple coneixement de causa, un retrat de la ciutat de Mallorca en procés de decadència i desaparició.

Documenta Balear s.l.

1.950 Pts.

LLORENÇ VILLALONGA I LES BELLES ARTS, de *Manuela Alcover*. Magnífic treball sobre les idees estètiques de l'escriptor Llorenç Villalonga. Amb rigor elogiable, l'autora ens mostra els fonaments del pensament villalonguà, on troben suport els seus conceptes de cultura i civilització i el sentiment de la bellesa que regeix els seus judicis artístics.

2.000 Pts.

LES RECEPTES DE NA TONINA, d'*Antònia Serrano*. És el llibre de cuina típic d'una mare mallorquina. Hauria d'esser present a totes les cases, com a eina de treball i de consulta. Manual senzill i pràctic, amb menús, receptes, suggeriments i també idees.

1.900 Pts.

LEGENDES I TRADICIONS DE LES BALEARS, de *Miquel Ferrà i Martorell*. Aplec de 80 articles de l'autor al voltant de la literatura i els costums populars. Una memòria que és document del passat i que enllaça amb la continuïtat de l'esperit del poble mallorquí.

El Tall Editorial, s.l.

2.325 Pts.

EL FOC DE SANT ANTONI A MALLORCA. MEDICINA, HISTÒRIA I SOCIETAT, de *Macià Tomàs i Salvà*. Estudi sobre la malaltia del "Foc de Sant Antoni" i de l'orde dels freres Antonians, que durant més de cinc segles mantingueren un hospital a Mallorca per tenir cura dels malalts.

3.600 Pts.

COMPANIES I MERCAT ASSEGUADOR A MALLORCA (1650-1715), de *Jerònia Pons Pons*. Estudi del negoci de l'assegurança a Mallorca durant la segona meitat del sis-cents. En el mercat il·lenc, es detecta una proliferació de companyies d'assegurances enfront de la regressiva participació de l'assegurador individual.

1.415 Pts.

FA MOLT DE FRED AL NORD DE QUEBEC, de *Joan Guasp*. Joan Guasp és el creador del personatge extravagant anomenat Pere Terregui, protagonista principal i gairebé únic del conjunt de contarelles reunides en aquest llibre: absurds, circumloquis, ambigüitats i entramaliadures es fan còmplices responsables del joc que s'amaga a cada frase.

Lleonard Muntaner Editor

1.600 Pts.

LA CAUSA XUETA A LA CORT DE CARLES III, de *Francesc Riera i Monserrat*. Amb investigacions de primera o de segona mà, l'autor - especialista en la qüestió xueta durant el segle XVIII - estableix la dinàmica real en les relacions entre els representants dels jueus conversos mallorquins i el rei Carles III i la seva cort madrilenya.

2.000 Pts.

QUERIDOS FORASTEROS, de *Santiago Miró*. Basant-se en les Guies de forasters del segle passat, el periodista i escriptor Santiago Miró ens ofereix una guia de Mallorca del tot atípic. Recull les opinions d'artistes, intel·lectuals, empresaris i polítics, en un exercici de reflexió sobre un conjunt de tòpics nostrats. Una obra feta amb voluntat clarificadora, enllà de la geografia paisatgística i els monuments.

2.000 Pts.

POEMES CANÒNICS, de *C. Cavafis*. Traducció: *A. Avellà i B. Garcés*. Els traductors, dos metges oncològics, han esmerçat temps i lleures en la traducció de Cavafis, el gran poeta grec unit a la ciutat d'Alexandria. Després de les versions catalanes de Ribà, Solà i Joan Ferraté, aquesta traducció ha volgut oferirnos els matisos del poeta alexandri en una nova versió aguisada a la mallorquina.

Baltar Asociados

2.500 Pts.

CABELLO DE ÀNGEL. EL POP ROCK EN BALEARES 1977-1996, de *Fernando Merino*. Documentat estudi sobre la música pop i rock a les Balears al llarg dels darrers vint anys. Sense oblidar, tanmateix, aquells pioners dels anys 60. Merino ens ofereix una síntesi d'obligada lectura per a tots els professionals i aficionats d'un gènere musical que ha anat cobrant força progressiva entre nosaltres.

1.940 Pts.

LOS KOGI DE SIERRA NEVADA, de *Gerardo Reichel-Dolmatoff*. Acurat i rigorós estudi sobre la tribu dels Kogi de Sierra Nevada de Santa Marta. El professor Reichel-Dolmatoff dedicà els seus millors esforços a posar en relleu les característiques antropològiques i culturals dels indis colombians. Així ens mostra, en aquesta obra que surt en segona edició, el perfil d'un ésser creatiu, molt imaginatiu, amb gran força de pensament.

2.500 Pts.

PEQUEÑA HISTORIA DEL TURISMO EN BALEARES, de *Francisco Soriano Frade*. El desenvolupament turístic és el procés econòmic i social més important del segle XX a les Balears. Soriano Frade ens narra la seva història no només amb el detall dels fets, sinó també els seus mecanismes explicatius, el marc social en què s'articulen, la tasca fonamental de la preparació de les infraestructures necessàries i l'esforç fonamental dels homes que protagonitzaren aquest canvi decisiu per a les nostres illes.

Promociona les novetats del Gremi d'Editors

Consell Insular de Mallorca

Comissió de Cultura i Patrimoni Històric - Artístic

25a ESCOLA D'ESTIU DE MALLORCA

26 - 30 D'AGOST 1996 - PALMA
IES AURORA PICORNELL (POLÍGON DE LLEVANT)

MATRÍCULA

El preu de la matrícula és de 5.500 ptes. Aquesta quantitat es pot ingressar a nom de Col·lectiu Escola d'Estiu de Mallorca a qualsevol dels comptes següents:

- "La Caixa": 2100-0947 (Capità Salom) -12-0200026569
- "Sa Nostra": 2051-05 (Jaume III) -48-2.309.461/73

Un cop fet l'ingrés, heu d'enviar per fax el resguard i el FULL D'INSCRIPCIÓ al número 27 85 03 (fax IES Aurora Picornell).

El període d'inscripció per fax és de dia 1 a dia 30 de juny.

Qui no hagi fet la inscripció per fax la pot fer al local de l'Escola d'Estiu
C/ Vicenç Mut, 6 - 2n a Palma (tel. 72 29 25), els dies 1 i 2 de juliol de 10 a 13 h.